

Tavoitteet	Toimenpiteet ja vastuutaho	Tarvittavat resurssit	Arviointimittari	Indikaattorit
ALUEELLINEN TASO				
Painopiste 1. Lasten ja nuorten hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen				
Perheitä tuetaan / ALUEELLINEN TASO	<p>Perheiden hyvinvointi – alueellisen mittarin kehittäminen Pirkanmaalle</p> <p>- Todella hyvä ja tärkeä toimenpide</p> <p>- Takautuvasti ei voi kerätä kunnista sellaista tietoa, jota ei ole kerätty. Ensin oltava selkeät mittarit, jotka kunnissa hyväksytään (tiedon saaminen mahdollista).</p> <p>- Kunnille ei enää yhtään lisätehtäviä/ - töitä</p> <p>Käynnistys:</p> <p>- Pshp:n perusterveydenhuollon yksikön ylilääkäri</p> <p>- Pirkanmaan hyvinvointikoordinaattoreiden verkosto</p> <p>Toimeenpano:</p> <p>- Pshp:n perusterveydenhuollon yksikön ylilääkäri</p> <p>- Pirkanmaan hyvinvointikoordinaattoreiden verkosto</p> <p>- Alueellinen TED-tr</p>	<p>- Pshp:n perusterveydenhuollon yksikön ylilääkäri</p> <p>- Alueellinen terveyden edistämisen työryhmä</p> <p>- Pirkanmaan hyvinvointikoordinaattoreiden verkosto</p> <p>- Kuntien hyvinvointityöryhmät</p>	<p>Mittari on kehitetty vuoden 2017 loppuun mennessä ja otettu käyttöön 70 %:ssa Pirkanmaan alueellisen koordinaation kattavia kuntia vuoden 2018 aikana.</p>	<p>- Kuinka monesta kunnasta tuloksia käytettävissä vuodelta 2018.</p> <p>- Kuntakohtaiset tulokset</p>
	<p>Alueellinen kulttuuri- ja hyvinvointisuunnitelma: huomioitu lapset, nuoret ja perheet</p> <p>Käynnistys:</p> <p>- Terveyden edistämisen neuvottelukunta</p> <p>- Alueellisen kulttuuri- ja hyvinvointisuunnitelman pientyöryhmä</p> <p>Toimeenpano:</p> <p>- Alueellisen kulttuuri- ja hyvinvointisuunnitelman laatimiseen</p>	<p>- Pirkanmaan alueellisen kulttuuri- ja hyvinvointisuunnitelman laatimisesta vastaavat tahot</p> <p>- Alueellinen TED-tr</p> <p>- Pirkanmaan hyvinvointikoordinaattoreiden verkosto</p>	<p>- Pirkanmaan alueellinen kulttuuri- ja hyvinvointisuunnitelma laadittu vuoden 2017 aikana ja siinä huomioitu lasten, nuorten ja lapsiperheiden tarpeet.</p> <p>- Toimeenpano käynnistetty alueellisesti ja kunnissa</p>	<p>- Alueelliset kulttuuritapahtumat, jotka suunnattu lapsille, nuorille ja perheille</p> <p>- Mistä tieto saadaan keskitetysti, myös "ruohonjuuritason tapahtumat?</p> <p>- Tietoa vaikea saada, sillä epävirallisia ja virallisia tapahtumia on paljon</p>

Tavoitteet	Toimenpiteet ja vastuutaho	Tarvittavat resurssit	Arviointimittari	Indikaattorit
	osallistuneet tahot			- Onko lukumäärä hyvinvointia lisäävä? - Kulttuuritoimi, vapaa-aikatoimi, kirjasto, varhaiskasvatus-/sivistystoimi, järjestöt, netti, paikalliset lehdet
	- Etsivä nuorisotyö: alueelliset eri toimijoiden järjestämät koulutukset ja muut tapahtumat. - Mittareiden päivitys Terveyspuu.fi - verkkopalveluun Käynnistys: - LSSAVI, 3. sektori - Pshp:n perusterveydenhuollon yksikön ylilääkäri: Terveyspuu.fi Toimeenpano: - Terveyspuu.fi: PSHP/PETE - Muut: kuntien sosiaalitoimi ja 3. sektori	- Terveyspuun ylläpito ja indikaattoreiden päivitys: PSHP/PETE - Käytännön työ kuntien ja kolmannen sektorin resursseilla - Työllisyyspalvelut	- Kouluterveyskyselyn ja Sotkanetin nuorten pahoinvointia kuvaavat indikaattorit - ”Ainoa hommani on auttaa sinua” –julkaisu: Sovari-mittari/olisiko tämän katsomisessa ideaa	- Mittareina mm. huostaan otettujen lasten määrä, koulutuksen ulkopuolelle jääneet 17-24 -vuotiaat, nuorisotyöttömät, kouluterveyskysely/ nuorten päihteet ja tupakointi, kiusaaminen - Muitakin mittareita, esim. turvallisuus, asuminen, ympäristö - Etsivän palveluita käyttäneet kunnilta - Mihin ohjattu - Paljonko tekevät kotikäyntejä - Mitä tp:tä tehty
	Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen palveluverkko juurrutetaan alueen kuntiin Käynnistys: - Pshp:n perusterveydenhuollon yksikön hoitoketjuista vastaavat yhteistyössä kuntien hyvinvointikoordinaattoreiden kanssa Toimeenpano: - Kuntien henkilöstö - Terveyskeskusten johto,	- Pshp:n perusterveydenhuollon yksikön hoitoketjuista vastaavat - Terveyskeskuksen johto ja henkilöstö - Hyvinvointikoordinaattorit ja kuntien poikkitoiminnalliset hyvinvointityöryhmät - Juurrutustilaisuuksien tilat	- Juurrutustilaisuuksien määrät ja osallistuneet - Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen palveluverkon juurrutussuunnitelmien laatiminen yhdessä hyvinvointikoordinaattoreiden kanssa - Palveluverkon tarkistuslista	- Juurrutustilaisuuksiin osallistuneiden määrät - Kuntien juurrutus-suunnitelmien määrät - Kuinka monessa kunnassa tarkistuslista on käytössä

Tavoitteet	Toimenpiteet ja vastuutaho	Tarvittavat resurssit	Arviointimittari	Indikaattorit
	terveyskeskusten koulutusvastaavat Tuetaan kuntia lasten ja nuorten hyvinvointi-suunnitelmien laatimisessa ja toimeenpanossa Käynnistys: - Pshp:n perusterveydenhuollon yksikön ylilääkäri Toimeenpano: - Pshp:n perusterveydenhuollon yksikön ylilääkäri - Pirkanmaan hyvinvointikoordinaattoreiden verkosto - Pikassos	- Pshp:n perusterveydenhuollon yksikön ylilääkäri - Pirkanmaan hyvinvointikoordinaattoreiden verkosto - Pikassos - Kuntien edustajat	- Aihe ollut vuosittain esillä hyvinvointikoordinaattoreiden kokouksissa	- Toteutetut yhteistyökokoukset - Mitä mittareita kuntien kertomuksissa, joista saisi yhteisen mittarin, jolla voisi seurata vaikutuksia kohderyhmään?
Liikumis-aktiivisuutta lisätään / ALUEELLINEN TASO - HUOM! Liikunnan organisoitu kenttä tulee muuttumaan	Alueelliset koulutukset elintapojen puheeksi ottamisesta ja perheiden ohjaamisesta. Yhteistyön lisääminen eri toimijoiden välillä Käynnistys: - Pshp:n perusterveydenhuollon yksikön ylilääkäri - PSHP Osaamisen kehittämysyksikkö - AVI, UKK-instituutti, THL Toimeenpano: - Pshp:n perusterveydenhuollon yksikön ylilääkäri - PSHP Osaamisen kehittämysyksikkö - UKK-instituutti, LSSAVI, KKI-ohjelma, THL - HLU (tällä yhteydet kuntiin ja järjestöihin) -> myöh. liikunnan alueellinen olympiaorganisaatio	- Pshp:n perusterveydenhuollon yksikön ylilääkäri - PSHP Osaamisen kehittämysyksikkö - UKK-instituutti - LSSAVI - KKI-ohjelma - THL - HLU - Liikuntakoordinaattorit	- Pirkanmaalla järjestetyt tilaisuudet + osallistujien määrä vuosittain - Asiakaspalautekyselyt - Liikkuva koulu –ohjelman koulujen lukumäärä/ kaikki koulut	- Mittarina kouluterveyskysely: ylipainoisten lasten määrä/ eri kouluasteet; liikunnan harrastaminen vapaa-ajalla/ eri kouluasteet - TEAvisari-tiedonkeruut/ liikuntakysymykset
	Liikkuva koulu-hankkeen ja Ilo kasvaa liikkuen –hankkeen toimeenpanon tuki: kuntien varhaiskasvatussuunnitelmissa mukana liikuntasuunnitelma	- Pshp:n perusterveydenhuollon yksikön ylilääkäri - Pirkanmaan hyvinvointikoordinaattoreiden	- Kuntien varhaiskasvatussuunnitelmat: onko mukana liikuntasuunnitelma	- Kuntien varhaiskasvatussuunnitelmat: onko mukana liikuntasuunnitelma

Tavoitteet	Toimenpiteet ja vastuutaho	Tarvittavat resurssit	Arviointimittari	Indikaattorit
	<p>Käynnistys:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Pshp:n perusterveydenhuollon yksikön ylilääkäri - Pirkanmaan hyvinvointikoordinaattoreiden verkosto - HLU <p>Toimeenpano:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Pshp:n perusterveydenhuollon yksikön ylilääkäri - Pirkanmaan hyvinvointikoordinaattoreiden verkosto - HLU, KKI-ohjelma - kuntien sivistystoimenjohtajat ja varhaiskasvatuksen johtajat 	<p>verkosto</p> <ul style="list-style-type: none"> - HLU - KKI-ohjelma - Kuntien sivistystoimenjohtajat ja varhaiskasvatuksen johtajat 	- Kerhoverkosto	
	<p>MOVE- fyysisen toimintakyvyn testit 5. ja 8. luokkalaisille + tulosten seuranta kouluterveydenhuollossa</p> <p>Käynnistys:</p> <ul style="list-style-type: none"> - HLU <p>Toimeenpano:</p> <ul style="list-style-type: none"> - HLU, UKK-instituutti - Pirkanmaan hyvinvointikoordinaattoreiden verkosto 	<ul style="list-style-type: none"> - Pshp:n perusterveydenhuollon yksikön ylilääkäri - HLU - UKK-instituutti - Hyvinvointikoordinaattorit ja poikkitoiminnalliset hyvinvointityöryhmät - Koulujen liikunnanopettajat, terveystiedon opettajat ja kouluterveydenhoitajat 	<ul style="list-style-type: none"> - MOVE- fyysisen toimintakyvyn testit otetaan käyttöön vuoden 2017 loppuun mennessä 70 %:ssa Pirkanmaan alueellisen terveyden edistämisen koordinaation kattavia kuntia ja vuoden 2018 loppuun mennessä käytössä kaikissa kunnissa - Kunnissa on sovittu käytännöt miten rajan alittaneita ohjataan - Kunnissa on sovittu käytännöt miten testien tulokset viedään osaksi laajoja kouluterveydenhuollon terveystarkastuksia 	<ul style="list-style-type: none"> - Kokonaisprosentti-osuudet 5. ja 8. luokalla pisteistä kunnittain ja alueellisesti - Jatko-ohjaukseen ohjattujen määrä kunnittain ja alueellisesti - Raportoidaan osana kuntien hyvinvointikertomuksia
Lasten ja nuorten ruokatottumukset ovat parantuneet/	Lapsia ja nuoria osallistetaan koulu-/opiskelijaruokailun suunnitteluun eri kouluasteilla: alueelliset koulutukset ja viestintä aiheesta	<ul style="list-style-type: none"> - Alueellinen ravitsemustyöryhmä - PSHP Osaamisen kehittämissyksikkö - PSHP:n viestintäyksikkö - Kuntien ruokapalveluista vastaavat 	TEAvisari-tiedonkeruut: lasten ja nuorten osallistaminen kouluruokailun suunnitteluun/ eri kouluasteet	- TEAvisari-tiedonkeruut: pisteiden kehitys eri kouluasteilla kouluruokailuun

Tavoitteet	Toimenpiteet ja vastuutaho	Tarvittavat resurssit	Arviointimittari	Indikaattorit
ALUEELLINEN TASO	<ul style="list-style-type: none"> - Poikkitoiminnallisuus: opettajat avainhenkilöitä toiminnan onnistumisessa <p>Käynnistys:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Alueellinen ravitsemustyöryhmä - PSHP Osaamisen kehittämissyksikkö <p>Toimeenpano:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Alueellinen ravitsemustyöryhmä - PSHP Osaamisen kehittämissyksikkö - PSHP:n viestintäyksikkö 	<ul style="list-style-type: none"> - Kouluterveydenhoitajat - Terveystiedon opettajat - Koulukyydit: oppilaiden osallistumismahdollisuudet kouluaikana - Tavoite: alueellinen seuranta- ja ohjausryhmä (ruokapalvelut): ruokapalveluissa hyvä asiakaskunnan tuntemus 	<ul style="list-style-type: none"> - Tarvitaan arviointia myös alle kouluikäisistä -> TEAvisari?, muu? - Voimia (Tre)-matriisi-indikaattorin tyyppinen työkalu muillekin kunnille 	<ul style="list-style-type: none"> osallistamisesta - Tarvitaan arviointia myös alle kouluikäisistä -> TEAvisari?, muu? - Voimia (Tre)-matriisi-indikaattorin tyyppinen työkalu muillekin kunnille - DMF-indeksi - BMI
	<p>Hyvälle ravitsemukselle ja ruokailulle on asetettu tavoitteita kuntien hyvinvointikertomuksissa ikäryhmittäin</p> <p>Käynnistys:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Alueellinen ravitsemustyöryhmä - Pshp:n perusterveydenhuollon yksikön ylilääkäri - Pirkanmaan hyvinvointikoordinaattoreiden verkosto <p>Toimeenpano:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kuntien johtoryhmät - Pirkanmaan hyvinvointikoordinaattoreiden verkosto - Kuntien ruokapalvelujen johto - Ravitsemusterapeutit 	<ul style="list-style-type: none"> - Pshp:n perusterveydenhuollon yksikön ylilääkäri - Pirkanmaan hyvinvointikoordinaattoreiden verkosto - Alueellinen ravitsemustyöryhmä - Kuntien poikkitoiminnalliset hyvinvointityöryhmät + alatyöryhmät (ravitsemus) - Ravitsemusterapeutit - Alueellinen ravitsemussuunnitelma tietoresurssina 	<p>TEAvisari-tiedonkeruu: kuntien hyvinvointikertomuksissa on ravitsemus ikäryhmittäin</p>	<ul style="list-style-type: none"> - TEAvisari-tiedonkeruu: pisteiden kehitys kysymyksen osalta - DMF-indeksi: suun terveys - BMI-tiedot kuntien ikäkausitarkastuksista - Lihavuus laskuun – ohjelman tsekkauslistat kunnissa + alueellisesti
	<p>Ravitsemusohjausta kehitetään ja siitä raportoidaan: SPAT-koodit ravitsemuksesta otetaan käyttöön alueellisen ravitsemustyöryhmän ohjeen mukaisesti: perheille ja alle 18 – vuotiaille annettu elintapaneuvonta ja ohjaus</p> <p>Käynnistys:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Alueellinen ravitsemustyöryhmä <p>Toimeenpano:</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Alueellinen ravitsemustyöryhmä - Pirkanmaan hyvinvointikoordinaattoreiden verkosto - PSHP Osaamisen kehittämissyksikkö - Kunnissa ravitsemusohjausta antavat henkilöt - Ravitsemusterapeutit 	<ul style="list-style-type: none"> - Ohjeet otettu käyttöön 70 %:ssa alueellisen koordinaation kattavia kuntia vuoden 2017 loppuun mennessä. - Muutoksen seuranta vuosittain 	<p>Muutoksen seuranta vuosittain</p>

Muistion liite 27.5.2016

TYÖPAJAT / SUUNNITTELUTAULUKKO YHTEENVETO TOIMIJOITTAIN

s. 6 / 37 MVT

Tavoitteet	Toimenpiteet ja vastuutaho	Tarvittavat resurssit	Arviointimittari	Indikaattorit
	- Pirkanmaan hyvinvointikoordinaattoreiden verkosto - Terveyskeskusten johto			
	Lasten ja nuorten lihavuuden ehkäisyn ja hoidon palveluverkko: mittarit/ tarkistuslistat otettu käyttöön Pirkanmaan terveyskeskuksissa ja kunnissa Käynnistys: - Pshp:n perusterveydenhuollon yksikön hoitoketjuista vastaavat yhteistyössä hyvinvointikoordinaattoreiden ja PETEn kehittämistyön ohjausryhmän kanssa Toimeenpano: - Kuntien eri toimialojen johto - Pshp:n perusterveydenhuollon yksikön hoitoketjuista vastaavat - Terveyskeskusten johto, sivistystoimen-, liikuntatoimen- ja teknisen toimen johtajat, terveyskeskusten koulutusvastaavat	- Pshp:n perusterveydenhuollon yksikön hoitoketjuista vastaavat - PETEn kehittämistyön ohjausryhmän jäsenet - Hyvinvointikoordinaattori ja poikkitoiminnallinen hyvinvointityöryhmä - Kuntien eri toimialojen henkilöstö - Terveyskeskusten henkilöstö - Varhaiskasvatuksen henkilöstö - Koulujen henkilöstö - Liikuntatoimen henkilöstö - Teknisen toimen henkilöstö	-Palveluverkko koskee muitakin toimijoita kuin terveyskeskuksia - Sovittu alueellinen yhteinen mittari lasten ja nuorten painon seurantaan, esim. BMI - Palveluverkon tarkistuslista	- Kuinka monessa terveyskeskuksessa ja kunnassa tarkistuslistat käytössä - Muutoksen seuranta: keskeiset muutokset tarkistuslistan mukaan - Ylipainoisten osuus kouluterveyskyselyissä - Kuinka monessa kunnassa yhteinen mittari (BMI) on käytössä - Saako tiedot myös lihavista lapsista (BMI > 30) vai vain ylipainoisista?
	Lasten ruoka-allergia –hoitoketjun päivityksessä huomioidaan ruokavalion allergiakriteerit Käynnistys: - Pshp:n perusterveydenhuollon yksikön hoitoketjuista vastaavat Toimeenpano: - Pshp:n perusterveydenhuollon yksikön hoitoketjuista vastaavat - Hoitoketjutyöryhmän jäsenet	- Pshp:n perusterveydenhuollon yksikön hoitoketjuista vastaavat - Hoitoketjutyöryhmän jäsenet	Lasten ruoka-allergia – hoitoketju on päivitetty	- Hoitoketjussa sovittu ruokavalion allergiakriteerit
Lasten ja nuorten	Lasten ja nuorten mielenterveystyön palveluverkon tarkistuslista otettu	- Pshp:n perusterveydenhuollon yksikön hoitoketjuista vastaavat	- Palveluverkon tarkistuslista	- Kuinka monessa terveyskeskuksessa ja

Tavoitteet	Toimenpiteet ja vastuutaho	Tarvittavat resurssit	Arviointimittari	Indikaattorit
mielen hyvinvointia seurataan / ALUEELLINEN TASO	<p>käyttöön Pirkanmaan kunnissa ja terveyskeskuksissa</p> <p>Käynnistys: Pshp:n perusterveydenhuollon yksikön hoitoketjuista vastaavat yhteistyössä hyvinvointikoordinaattoreiden ja PETEn kehittämistyön ohjausryhmän kanssa</p> <p>Toimeenpano: - Terveyskeskusten johto, terveyskeskusten koulutusvastaavat - Kuntien eri toimialojen johto - Pshp:n perusterveydenhuollon yksikön hoitoketjuista vastaavat</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Hyvinvointikoordinaattorit ja poikkitoiminnalliset hyvinvointityöryhmät - PETEn kehittämistyön ohjausryhmän jäsenet - Kuntien eri toimialojen henkilöstö - Terveyskeskusten henkilöstö - Perhekeskukset - MTT, avovastaanotot - Kunnan psykiatriset sairaanhoitajat - Nuorisotyö 		<p>kunnassa (varhaiskasvatus) tarkistuslistat käytössä</p> <ul style="list-style-type: none"> - Muutoksen seuranta: keskeiset muutokset tarkistuslistan mukaan - Syrjäytyneiden lasten osuus - Kouluterveyskyselyssä kohtalainen tai vaikea ahdistuneisuus/ eri kouluasteet - Mielenterveyden häiriöihin sairaalahoitoa saaneet lapset ja nuoret
Painopiste 2. Ikäihmisten elämänhallinnan edistäminen				
Osallisuuden ja sosiaalisten verkostojen lisäämistä tuetaan / ALUEELLINEN TASO	<p>Alueellinen kulttuuri- ja hyvinvointisuunnitelma: huomioitu ikäihmiset</p> <p>Suunnitelmia laaditaan hirveä määrä. Niitä ei ehditä toimeenpanna -> jäävät pölyttymään. Mieluimmin yksi suunnitelma, johon kattavasti eri osa-alueet mukaan</p> <p>Käynnistys: - Terveiden edistämisen neuvottelukunta - Alueellisen kulttuuri- ja hyvinvointisuunnitelman pientyöryhmä</p> <p>Toimeenpano: - Alueellisen kulttuuri- ja hyvinvointisuunnitelman laatimiseen osallistuneet tahot</p> <p>- Kartoitetaan alueellisesti ikäpiste tmv.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Pirkanmaan alueellisen kulttuuri- ja hyvinvointisuunnitelman laatimisesta vastaavat tahot - Alueellinen TED-tr - Pirkanmaan hyvinvointikoordinaattoreiden verkosto 	Pirkanmaan alueellinen kulttuuri- ja hyvinvointisuunnitelma laadittu vuoden 2017 aikana ja siinä huomioitu ikäihmisten tarpeet. Toimeenpano alueellisesti ja kunnissa	<ul style="list-style-type: none"> - Niiden osuus jotka ovat saaneet tarpeeseensa nähden riittävästi kulttuuripalveluita, + 65-vuotiaat - Elämänlaatunsa keskimäärin hyväksi tuntevien osuus/ +65v ja +75v - Itsensä yksinäiseksi tuntevien osuus/ 55-74v ja +75v <p>- Ikäpiste tmv. toimintaan</p>
			- Ikäpiste tmv. toimintaan	- Ikäpiste tmv. toimintaan

Tavoitteet	Toimenpiteet ja vastuutaho	Tarvittavat resurssit	Arviointimittari	Indikaattorit
	toimintaa ja siihen % osallistuvien määrää kunnittain		osallistuvien määrä (%) kunnittain	osallistuvien määrä (%) kunnittain
	Edistetään 15D-mittarin käyttöönottoa Pirkanmaalla Käynnistys: - Pshp:n perusterveydenhuollon yksikön ylilääkäri - Erikoissairanhoidon TED-koordinaattori - Toimeenpano: - Pshp:n perusterveydenhuollon yksikön ylilääkäri - Erikoissairanhoidon TED-koordinaattori - Pirkanmaan hyvinvointikoordinaattoreiden verkosto - Alueellinen TED-tr - PSHP Osaamisen kehittämissyksikkö	- Pshp:n perusterveydenhuollon yksikön ylilääkäri - Erikoissairanhoidon TED-koordinaattori - Pirkanmaan hyvinvointi-koordinaattoreiden verkosto ja kuntien poikkitoiminnalliset hyvinvointityöryhmät - Alueellinen TED-tr - PSHP Osaamisen kehittämissyksikkö	- Järjestetyt alueelliset koulutustilaisuudet ja kokoukset, joissa aiheena 15D-mittarin käyttö	- Monessako alueellisessa tilaisuudessa 15D-mittari ollut mukana/ v - Tilaisuuksiin osallistuneiden määrät
Ikäihmisten ravitsemustila on parantunut/ ALUEELLINEN TASO	Vajaaravitsemusriskin tunnistamisesta laaditaan yksinkertainen ohje, joka jalkautetaan kuntiin ja Pirkanmaan erikoissairaanhoitoon Käynnistys: - Tays:n ravitsemustyöryhmä Toimeenpano: - Tays:n ravitsemustyöryhmä - PSHP Osaamisen kehittämissyksikkö - Vastuu myös erikoissairanhoidon TED-ohjausryhmä	- Tays:n ravitsemustyöryhmä - PSHP Osaamisen kehittämissyksikkö - Erikoissairanhoidon Ted-ohjausryhmä ja – asiantuntijatyöryhmä - Terveyskeskusten johto	- Onko ohje laadittu ja ensimmäiset koulutukset järjestetty/ koska? - MNA- ja NRS-testien käytön laajuus: missä, kenelle, miten usein	- Koulutustilaisuuksiin osallistuneiden määrät - Oikeat henkilöt koulutuksissa - Vajaaravitsemus... MNA, NRS -> KANTA? - -> raportit kunnista
	Hyvä ravitsemus ja vajaaravitsemusriski huomioitu uusissa ja päivitettävissä ikäihmisiä koskevissa alueellisissa hoitoketjuissa Käynnistys: - Pshp:n perusterveydenhuollon yksikön	- Pshp:n perusterveydenhuollon yksikön hoitoketjuista vastaavat - Hoitoketjutyöryhmien jäsenet - Terveyskeskusten henkilöstö - Yksityiset palvelujen tuottajat	- Onko vajaaravitsemusriskin kartoitus mukana alueellisissa hoitoketjuissa - Onko ravitsemus... tehostettu - Ravitsemusohjaus ja sen juurruttaminen mukana hoito-	- Alueellisten hoitoketjujen tarkistuslistat: miten otettu käyttöön - MNA, NRS: onko mukana - Ikäihmisiä koskevat hoitoketjut sisältävät ohjeen

Tavoitteet	Toimenpiteet ja vastuutaho	Tarvittavat resurssit	Arviointimittari	Indikaattorit
	hoitoketjuista vastaavat Toimeenpano: - Pshp:n perusterveydenhuollon yksikön hoitoketjuista vastaavat, hoitoketjutyöryhmien jäsenet - Terveyskeskusten johto		ja palveluketjuissa	vajaaravitsemusriskin kartoitukseen
Toimintakyvyn ja esteettömyyden lisäämistä tuetaan / ALUEELLINEN TASO	Toimintakyvyn tukeminen uusissa ja päivitettävissä ikäihmisiä koskevilla alueellisissa hoitoketjuissa Käynnistys: - Pshp:n perusterveydenhuollon yksikön hoitoketjuista vastaavat Toimeenpano: - Pshp:n perusterveydenhuollon yksikön hoitoketjuista vastaavat ja hoitoketjutyöryhmien jäsenet	- Pshp:n perusterveydenhuollon yksikön hoitoketjuista vastaavat - Hoitoketjutyöryhmien jäsenet - Terveyskeskusten henkilöstö - Yksityiset palvelujen tuottajat	Onko toimintakyvyn tukeminen mukana alueellisissa hoitoketjuissa	Alueellisten hoitoketjujen tarkistuslistat: miten otettu käyttöön - Ikäihmisiä koskevat hoitoketjut sisältävät ohjeen toimintakyvyn arviointiin
	Otetaan alueellisesti käyttöön kaatumisten ehkäisyyn kehitetyt mittarit esim. FRAT ja tarkistuslistat kuten KYS:n alueellisessa AKE-verkostossa on toteutettu. Edellyttää vastuutahon määrittelyä ja laaja-alaista työryhmää, voisi soveltua alueellisen TED työryhmän organisoimaksi? Käynnistys: - Pshp:n perusterveydenhuollon yksikön ylilääkäri - Alueellinen terveyden edistämisen työryhmä Toimeenpano: - Sovittu vastuutaho - Laaja-alainen työryhmä - PSHP:n Osaamisen kehittämissyksikkö	- Pshp:n perusterveydenhuollon yksikön ylilääkäri - Alueellinen terveyden edistämisen työryhmä - Sovittu vastuuhenkilö - Laaja-alaisen työryhmän jäsenet - PSHP:n Osaamisen kehittämissyksikkö	- Määritetään vastuutaho ja kootaan työryhmä - Mukana hoitoketjuissa (mm. lonkkamurtumapotilaan hk)	- Työryhmän kokoontumiskerrat/ v - Mittareista järjestetyt koulutustilaisuudet ja osallistujien määrät
Painopiste 3. Päihteettömän elämäntavan tukeminen				

Tavoitteet	Toimenpiteet ja vastuutaho	Tarvittavat resurssit	Arviointimittari	Indikaattorit
Kehitetään kulttuuria päihdeettömäksi / ALUEELLINEN TASO	Väestön päihdehaittojen seuranta raportoidaan kuntien hyvinvointikertomuksissa Muistettava nuuska ja huumeet Käynnistys: - Terveyden edistämisen neuvottelukunta - Pshp:n perusterveydenhuollon yksikön ylilääkäri Toimeenpano: - Pshp:n perusterveydenhuollon yksikön ylilääkäri - Pirkanmaan hyvinvointikoordinaattoreiden verkosto - Alueellinen TED-tr, LSSAVI	- Pshp:n perusterveydenhuollon yksikön ylilääkäri - Pirkanmaan hyvinvointikoordinaattoreiden verkosto - Alueellinen TED-tr - LSSAVI	- Onko päihdehaittojen seuranta mittarina hyvinvointikertomuksissa Löytyy indikaattorina TEAviisarista eli onko ept huomioitu hyvinvointikertomuksissa	- Alkoholin myynti- ja kulutustilastot - Kuntien määrä jotka seuraavat päihdehaittojen kehitystä - Kouluterveyskyselyiden nuorten juomista kuvaavat indikaattorit
	Ehkäisevän päihdetyön seuranta alueellisesti ja raportin laadinta v. 2017 Käynnistys: - LSSAVI Toimeenpano: - LSSAVI	LSSAVI	Alueellinen raportti valmiina vuoden 2018 alussa ja lähetetty kuntiin tiedoksi	
	Demola- tai InnoEvent –projekti, jossa nuorille kerrottaisiin alkoholin ja huumeiden vaaroista ts. viestintää nuoriin vetoavalla tavalla			
Lisätään päihdeettömyyteen liittyvää viestintää / ALUEELLINEN TASO	Viestintä päihteiden käytön haitoista: kouluterveyskyselyiden, ATH-tutkimuksen ja TEAviisari-tiedonkeruiden tulokset esillä PSHP:n intrassa ja verkkosivuilla, mediassa ja alueellinen seuranta AVI:ssa Päihdeettömyydessä huomioidaan muukin kuin alkoholi Käynnistys: - Pshp:n perusterveydenhuollon yksikön ylilääkäri - Pshp:n viestintäyksikkö	- Pshp:n perusterveydenhuollon yksikön ylilääkäri - Pirkanmaan hyvinvointikoordinaattoreiden verkosto - Alueellinen TED-tr - Pshp:n viestintäyksikkö - LSSAVI - THL	- Juttu päihteiden käytön haitoista Pshp:n intrassa ja verkkosivuilla vuosittain - Lehdistö-/ mediaseuranta: osumat paikallislehdissä & Aamulehdessä + radio, TV ja internet-sivut kunnissa - LSSAVI:n raportit	- Päihteisiin liittyvien juttujen määrä - LSSAVI:n raportit

Tavoitteet	Toimenpiteet ja vastuutaho	Tarvittavat resurssit	Arviointimittari	Indikaattorit
	Toimeenpano: - Pshp:n perusterveydenhuollon yksikön ylilääkäri - Pirkanmaan hyvinvointikoordinaattoreiden verkosto - Alueellinen TED-tr - PShp:n viestintäyksikkö - LSSAVI, THL			
	Demola- tai InnoEvent –projekti, jossa nuorille kerrotaisiin alkoholin ja huumeiden vaaroista ts. viestintää nuoriin vetoavalla tavalla			
Päihdeettömyyttä edistetään sote-ammattilaisten työssä / ALUEELLINEN TASO	Laaditaan alueellinen päihdehoitoketju ja otetaan käyttöön Käynnistys: - Pshp:n perusterveydenhuollon yksikön hoitoketjuista vastaavat Toimeenpano: - Pshp:n perusterveydenhuollon yksikön hoitoketjuista vastaavat ja hoitoketjutyöryhmän jäsenet yhteistyössä hyvinvointikoordinaattoreiden, kuntien poikkitoiminnallisten hyvinvointityöryhmien ja PETEn kehittämistyön ohjausryhmän kanssa - Kuntien eri toimialojen johto	- Pshp:n perusterveydenhuollon yksikön hoitoketjuista vastaavat - Hoitoketjutyöryhmien jäsenet - Hyvinvointikoordinaattorit ja kuntien poikkitoiminnalliset hyvinvointityöryhmät - PETEn kehittämistyön ohjausryhmä - Kuntien eri toimialojen johto ja henkilöstö	- Päihdehoitoketju on laadittu - Juurrutukset toteutettu perusterveydenhuollossa ja erikoissairaanhoidossa - Alkoholikäytön puheeksi ottaminen ja toimet – kirjaukset potilasasiakirjoihin - Palveluverkon tarkistuslista	- Juurrutustilaisuuksiin osallistuneiden määrät perusterveydenhuollossa ja erikoissairaanhoidossa - Kuinka monessa kunnassa tarkistuslista on käytössä - Alkoholikäytön puheeksi ottaminen ja toimet – kirjaukset potilasasiakirjoihin -> otostutkimukset 2x/v
	Päihdeiden käytön vähentäminen huomioitu alueellisissa uusissa ja päivittäisissä hoitoketjuissa ja palveluverkoissa Käynnistys: - Pshp:n perusterveydenhuollon yksikön hoitoketjuista vastaavat Toimeenpano: - Pshp:n perusterveydenhuollon yksikön hoitoketjuista vastaavat,	- Pshp:n perusterveydenhuollon yksikön hoitoketjuista vastaavat - Hoitoketjutyöryhmien jäsenet	Uusien ja päivitettyjen hoitoketjujen määrä, joissa mukana päihdeiden käytön vähentäminen - Päihdeiden käytön vähentäminen on huomioitu alueellisissa hoitoketjuissa	Juurrutustilaisuuksiin osallistuneiden määrät perusterveydenhuollossa ja erikoissairaanhoidossa - Muiden hoitoketjujen linkitys uuteen alueelliseen päihdehoitoketjuun ja / tai hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen palveluverkkoon on tehty

Tavoitteet	Toimenpiteet ja vastuutaho	Tarvittavat resurssit	Arviointimittari	Indikaattorit
	hoitoketjutyöryhmien jäsenet			
	Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen palveluverkko juurrutetaan alueen kuntiin/ terveyskeskuksiin Käynnistys: - Pshp:n perusterveydenhuollon yksikön hoitoketjuista vastaavat yhteistyössä hyvinvointikoordinaattoreiden kanssa Toimeenpano: - Kuntien henkilöstö - Terveyskeskusten johto, terveyskeskusten koulutusvastaavat	- Pshp:n perusterveydenhuollon yksikön hoitoketjuista vastaavat - Terveyskeskuksen johto ja henkilöstö - Hyvinvointikoordinaattorit ja kuntien poikkitoiminnalliset hyvinvointityöryhmät - Juurrutustilaisuuksien tilat	- Juurrutustilaisuuksien määrät ja osallistuneet - Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen palveluverkon juurrutussuunnitelmien laatiminen yhdessä hyvinvointikoordinaattoreiden kanssa - Palveluverkon tarkistuslista	- Juurrutustilaisuuksiin osallistuneiden määrät - Kuntien juurrutussuunnitelmien määrät - Kuinka monessa kunnassa tarkistuslista on käytössä
Painopiste 4. Savuttomuudesta terveyttä				
Tuetaan savuttomien työpaikkojen lisäämistä / ALUEELLINEN TASO	Savuttomuuteen kannustavat alueelliset tilaisuudet Käynnistys: - Pshp:n perusterveydenhuollon yksikön ylilääkäri, Pshp Osaamisen kehittämissyksikkö Toimeenpano: - Pshp:n perusterveydenhuollon yksikön ylilääkäri - PSHP Osaamisen kehittämissyksikkö - LSSAVI, 3. sektori - Valtakunnalliset ja alueelliset hankkeet	- Pshp:n perusterveydenhuollon yksikön ylilääkäri - PSHP Osaamisen kehittämissyksikkö - LSSAVI, 3. sektori - Valtakunnalliset ja alueelliset hankkeet - Tilat ja budjetti tilaisuuksien järjestämiseen	- Järjestettyjen tilaisuuksien määrä ja osallistujat	- Järjestettyjen tilaisuuksien määrä ja osallistujat
	Kuehkohtaumataudin hoitoketjun juurrutus yhteistyössä Hengityслиiton kanssa Käynnistys: - Pshp:n perusterveydenhuollon yksikön hoitoketjuista vastaavat ja hoitoketjutyöryhmä - Hengityслиitto	- Pshp:n perusterveydenhuollon yksikön hoitoketjuista vastaavat ja hoitoketjutyöryhmä - Hengityслиitto	- Juurrutustilaisuuksien määrä ja niihin osallistuneiden määrä - Palveluverkon tarkistuslistat	- ONKO TARKISTUSLISTA -> siltä jokin muuttuneita toimintakäytäntöjä kuvaava indikaattori - Kuinka monessa kunnassa tarkistuslistat ovat käytössä

Tavoitteet	Toimenpiteet ja vastuutaho	Tarvittavat resurssit	Arviointimittari	Indikaattorit
	Toimeenpano: - Pshp:n perusterveydenhuollon yksikön hoitoketjuista vastaavat ja hoitoketjutyöryhmä - Hengitysliitto - Kuntien sote-johto ja henkilöstö			
	Päätöksentekoprosessimalli savuttomaan työpaikkaan		Tilaisuuksien sisällöt	Tilaisuuksien sisällöt
Lisätään viestintää savuttomuuden hyödyistä/ ALUEELLINEN TASO	Pshp:n intrassa ja verkkosivuilla + mediassa savuttomuuteen kannustavia juttuja Käynnistys: - TupLei-työryhmä - PSHP:n viestintäyksikkö Toimeenpano: - TupLei-työryhmä - Pshp:n viestintäyksikkö	- TupLei-työryhmä - Pshp:n viestintäyksikkö	- Savuttomuudesta olevien juttujen määrä	- Lehdistöseuranta: paikallislehdet, radio – osumat - Pshp:n intrassa ja verkkosivuilla olleiden juttujen määrä Onko luotettavia mittareita? - Tupakoivien määrän lasku/ ATH-kysely eri ikäryhmille - Kouluterveyskyselyn ”tupakoi päivittäin”- indikaattori
Tuetaan savuttomuuden edistämistä kouluissa/ ALUEELLINEN TASO	Terveyspuu.fi-verkkopalvelun nuorisoksan indikaattoreissa savuttomuus Käynnistys: - Pshp:n perusterveydenhuollon ylilääkäri Toimeenpano: - Pshp:n perusterveydenhuollon ylilääkäri - Pirkanmaan hyvinvointikoordinaattoreiden verkosto	- Pshp:n perusterveydenhuollon ylilääkäri - Pirkanmaan hyvinvointikoordinaattoreiden verkosto - Terveyspuu.fi –verkkopalvelun päivitys	- Terveyspuu.fi-verkkopalvelussa on nuorten savuttomuus	- Terveyspuu.fi-verkkopalvelun käyttäjämäärät - Kouluterveyskysely: - Tupakoimattomat koululaiset - Nuorten päivittäinen nuuskan käyttö

Tavoitteet	Toimenpiteet ja vastuutaho	Tarvittavat resurssit	Arviointimittari	Indikaattorit
EHDOTUKSIA KUNNASSA TOTEUTETTAVAKSI				
Painopiste 1. Lasten ja nuorten hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen				
Perheitä tuetaan / KUNTA	<p>Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma laadittu ja toimenpide-ehdotukset toteutettu</p> <p>Perheiden vertaistukimahdollisuudet huomioidaan suunnitelmassa</p> <p>Käynnistys:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Sote-johto - Hyvinvointikoordinaattori <p>Toimeenpano:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kunnan johtoryhmä - Sote-johto - Hyvinvointikoordinaattori ja poikkitoiminnallinen hyvinvointityöryhmä <p>Sote:n edustus</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Sote-johto ja henkilöstö - Hyvinvointikoordinaattori ja poikkitoiminnallinen hyvinvointityöryhmä/ teemaryhmä 	<ul style="list-style-type: none"> - Kunnalla on voimassa oleva lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma OK - Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman toteutumisen seuranta eri toimialoilla/ seurannasta on sovittu - Onko kunnassa sovittu käytäntö vanhempien kutsumisesta mukaan 8. lk:n oppilaiden laajoihin terveystarkastuksiin (miten liittyy toimenpide-ehdotukseen?) 	<ul style="list-style-type: none"> - Tilinpäätöksen mittarit toteutumisesta eri toimialueilla Konkreettisemmin: kyse siitä paljonko rahaa lapsiin ja nuoriin käytetty - Niiden laajojen terveystarkastusten %-osuus kaikista laajoista terveystarkastuksista, joissa sekä lääkäri että kouluterveydenhoitaja osallistuneet - Ei takaa vaikuttavuuden kannalta mitään että sekä lääkäri että th mukana tarkastuksessa
	<p>Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen palveluverkko juurrutetaan terveyskeskukseen/ alueen kuntiin</p> <p>Käynnistys:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Terveyskeskusten johto - Hyvinvointikoordinaattorit ja poikkitoiminnalliset hyvinvointityöryhmät <p>Toimeenpano:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kuntien henkilöstö - Terveyskeskusten johto, terveyskeskusten koulutusvastaavat - Pshp:n perusterveydenhuollon yksikön hoitoketjuista vastaavat 	<ul style="list-style-type: none"> - Hyvinvointikoordinaattori ja poikkitoiminnallinen hyvinvointityöryhmä - Kuntien henkilöstö - Terveyskeskuksen johto ja henkilöstö - Pshp:n perusterveydenhuollon yksikön hoitoketjuista vastaavat - Juurrutustilaisuuksien tilat 	<ul style="list-style-type: none"> - Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen palveluverkon juurrutussuunnitelmaa on käsitelty kunnan eri toimialoilla - Palveluverkon tarkistuslista - Hoitoketjusta järjestettyjen terveyskeskuksen osastokokousten määrä ja osallistuneiden määrät 	<ul style="list-style-type: none"> - Kuinka monella toimialalla juurrutussuunnitelmaa on käsitelty (tilaisuuksien ja osallistujien lukumäärät) - Kuinka monella kunnan toimialalla tarkistuslista on käytössä - Juurutustilaisuuksiin osallistuneiden määrä - Hoitoketjusta järjestettyihin terveyskeskuksen osastokokouksiin osallistuneiden määrä

Tavoitteet	Toimenpiteet ja vastuutaho	Tarvittavat resurssit	Arviointimittari	Indikaattorit
Liikkumis-aktiivisuutta lisätään / KUNTA	Rakennettu liikuntapolku eri-ikäisten liikkumisen tukemiseksi Käynnistys: - Kunnan liikuntatoimesta, varhaiskasvatuksesta ja koulutoimesta vastaavat - Terveyskeskuksen johto - Kun sote ei enää ole omassa kunnassa, niin hyvin hankalaa asettaa tavoitteita, joissa vaaditaan sote:n sitoutumista/ roolia Toimeenpano: - Kunnan liikuntatoimesta, varhaiskasvatuksesta ja koulutoimesta vastaavat - Terveyskeskuksen johto - Hyvinvointikoordinaattori ja poikkitoiminnallinen hyvinvointityöryhmä	- Kunnan liikuntatoimesta, varhaiskasvatuksesta ja koulutoimesta vastaavat - Terveyskeskuksen johto - Hyvinvointikoordinaattori ja poikkitoiminnallinen hyvinvointityöryhmä - Liikuntakoordinaattorit - Kolmannen sektorin toimijat - Urheiluseurat	- Liikuntapolku eri ikäisten ohjaamiseen rakennettu - Eri ikäisten ohjattujen lukumäärät - Kunnassa toteutettu iltapäivätoiminta (seurat, seurakunta, yksityiset tahot)	- Eri ikäisten ohjattujen lukumäärät - Ei lkm vaan % -osuudet - Iltapäivätoiminnan määrä
	Sovittu yhteiset käytännöt kunnassa olevien sisä- ja ulkoliikuntatilojen käytöstä. Tavoitteena mahdollisimman suuri käyttöaste kaikille tiloille. Hintapolitiikka suosimaan lasten ja nuorten harrastamista – taksat ja maksut -> vapaat vuorot Käynnistys: - Kunnan johtoryhmä - Liikuntatoimesta vastaava, sivistystoimen johtaja, teknisen toimen johtaja - Hyvinvointikoordinaattori Toimeenpano: - Liikuntatoimesta vastaava	- Liikuntatoimesta vastaava - Sivistystoimen johtaja - Teknisen toimen johtaja - Hyvinvointikoordinaattori ja poikkitoiminnallinen hyvinvointityöryhmä - Liikunnanopettajat - Järjestöt Asettaa ongelman lähinnä siivouksen näkökulmasta -> lisää resurssia -> organisointi, jotta tilat ovat aamulla kunnossa "omaa" toimintaa varten	- Yhteiset käytännöt sovittu: sisä- ja ulkoliikuntatilojen aikataulut - Tilojen käyttöaste: esim. tunnit jolloin tyhjänä klo 8.00 – 21.00 välillä - Kunnassa on sovittu henkilö, joka koordinoi kunnassa tapahtuvaa järjestötoimintaa	- Tilojen käyttöaste: esim. tunnit jolloin tyhjänä klo 8.00 – 21.00 välillä

Muistion liite 27.5.2016

TYÖPAJAT / SUUNNITTELUTAULUKKO YHTEENVETO TOIMIJOITTAIN

s. 16 / 37 MVT

Tavoitteet	Toimenpiteet ja vastuutaho	Tarvittavat resurssit	Arviointimittari	Indikaattorit
	<ul style="list-style-type: none"> - Sivistystoimen johtaja - Teknisen toimen johtaja - Hyvinvointikoordinaattori ja poikkitoiminnallinen hyvinvointityöryhmä 			
	<p>Erityisliikunnan järjestäminen: kunnassa järjestetään ohjattua liikuntapalvelua</p> <p>Käynnistys:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Liikuntatoimesta vastaava <p>Toimeenpano:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Liikuntatoimesta vastaava - Terveystoimen johto 	<ul style="list-style-type: none"> - Liikuntatoimesta vastaava ja henkilöstö - Terveystoimen johto ja henkilöstö - Sosiaalitoimen henkilöstö 	<ul style="list-style-type: none"> - Erityisliikuntaryhmien määrä ja käyttöaste 	<ul style="list-style-type: none"> - Erityisliikuntaryhmien määrä ja käyttöaste
	<p>MOVE- fyysisen toimintakyvyn testit 5. ja 8. luokkalaisille + tulosten seuranta kouluterveydenhuollossa</p> <p>Käynnistys:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Sivistystoimen johtaja ja liikuntatoimesta vastaava <p>- Tärkeä</p> <p>Toimeenpano:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Koulujen liikunnanopettajat - Kouluterveydenhoitajat - Hyvinvointikoordinaattori 	<ul style="list-style-type: none"> - Koulujen liikunnanopettajat - Kouluterveydenhoitajat - Hyvinvointikoordinaattori 	<ul style="list-style-type: none"> - Kunnassa otettu MOVE-testit käyttöön: mitä käytännössä tarkoittaa - Sovittu käytännöt miten rajan alittaneita ohjataan - Kunnassa on sovittu käytännöt miten testien tulokset viedään osaksi laajoja kouluterveydestarkastuksia - Indikaattoreiden raportointi osana toimialojen tilinpäätöstä 	<ul style="list-style-type: none"> - MOVE-tulosten paranemisen seuranta - Kokonaisprosentti-osuudet 5. ja 8. luokalla pisteistä - Jatko-ohjaukseen ohjattujen määrä
	<p>Kunnan kaikki toimialat sisällyttävät talous- ja toimintasuunnitelmiinsa lasten, nuorten ja lapsiperheiden liikkumisaktiivisuutta tukevia toimenpiteitä</p> <p>Arjen liikkumisen lisääminen osana varhaiskasvatusta ja opetusta</p> <p>Käynnistys:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kunnan johtoryhmä - Hyvinvointikoordinaattori ja poikkitoiminnallinen hyvinvointityöryhmä 	<ol style="list-style-type: none"> 1) Osana kunkin toimialan normaalia toimintaa. 2) Lisäresursseina henkilöitä, tarvikkeita, euroja 	<ul style="list-style-type: none"> - Toimialojen tilinpäätöksissä mukana liikkumisaktiivisuutta tukevien toimenpiteiden toteutuma - TEAviisari-tiedonkeruu/ liikuntatoimi: lasten ja nuorten liikkumisaktiivisuuden edistäminen: pisteiden kehitys - TEAviisari-tiedonkeruu: koulupäivän liikuntaa lisäävät 	<ul style="list-style-type: none"> - Toimialojen tilinpäätösten tiedot - TEAviisari-tiedonkeruut: pisteiden kehitys

Tavoitteet	Toimenpiteet ja vastuutaho	Tarvittavat resurssit	Arviointimittari	Indikaattorit
	<p>Toimeenpano:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Hyvinvointikoordinaattori ja poikkitoiminnallinen hyvinvointityöryhmä - Toimialajohtajat <p>Hyvinvointikoordinaattorilla hyvin vähän valtaa käynnistää asioita. Voi viedä eteenpäin ja yrittää ”myydä”, mutta viime kädessä jää osastopäälliköiden varaan</p>		<p>toimet</p> <ul style="list-style-type: none"> - Toimintatapojen muutokset 	
	<p>Lähiliikuntapaikkoja rakennetaan lapsille ja nuorille</p> <p>Käynnistys:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kunnan johtoryhmä - Teknisen toimen johto <p>Toimeenpano:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Teknisestä toimesta, liikuntatoimesta ja varhaiskasvatuksesta vastaavat 	<ul style="list-style-type: none"> - Teknisen toimen henkilöstö - Rakennusmateriaalit ja leikkivälineet - Huoltoresurssi 	<ul style="list-style-type: none"> - Kunnassa olevien lähiliikuntapakkojen määrä/ $\leq$ 15-vuotiaiden määrä - Miten rajataan mitkä lähiliikuntapaikat ajateltu vain $\leq$ 15-vuotiaille? Vai kaikki lähiliikuntapaikat/ $\leq$ 15 vuotiaat? 	<ul style="list-style-type: none"> - Kunnassa olevien lähiliikuntapakkojen määrä/ $\leq$ 15-vuotiaiden määrä - Otanta käyttäjämääristä - TEAviisari-tiedonkeruut: pisteiden kehitys
	<p>Kunnan koulut ovat mukana Liikkuva koulu –hankkeessa</p> <p>Käynnistys:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kunnan liikuntatoimesta vastaava ja sivistystoimenjohtaja <p>Toimeenpano:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kunnan liikuntatoimesta vastaava ja sivistystoimenjohtaja - HLU 	<ul style="list-style-type: none"> - Kunnan liikuntatoimesta vastaava - Sivistystoimenjohtaja - Koulujen rehtorit ja liikunnanopettajat 	<ul style="list-style-type: none"> - Liikkuvien koulujen määrä/ kunnan kaikki koulut 	<ul style="list-style-type: none"> - Liikkuvien koulujen määrä/ kunnan kaikki koulut
	<p>Kunnan varhaiskasvatussuunnitelmassa on mukana liikuntasuunnitelma llo kasvaa liikkuen -hanke</p> <p>Käynnistys:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kunnan liikuntatoimesta vastaava ja varhaiskasvatusjohtaja <p>Toimeenpano:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kunnan liikuntatoimesta vastaava ja 	<ul style="list-style-type: none"> - Kunnan liikuntatoimesta vastaava - Varhaiskasvatusjohtaja ja päiväkotien johtajat 	<ul style="list-style-type: none"> - Kunnan varhaiskasvatussuunnitelma: onko mukana liikuntasuunnitelma - Onko varhaiskasvatuksessa liikunnallistamisprosesseja 	<ul style="list-style-type: none"> - Kunnan varhaiskasvatussuunnitelma : onko mukana liikuntasuunnitelma

Tavoitteet	Toimenpiteet ja vastuutaho	Tarvittavat resurssit	Arviointimittari	Indikaattorit
	varhaiskasvatusjohtaja			
	Perhepäivähoitajille ja lapsille mahdollistetaan yhteinen liikuntatuokio kerran kahdessa viikossa. Tiedotus tarjonnasta. Käynnistys: Kunnan liikuntatoimesta ja varhaiskasvatuksesta vastaavat Toimeenpano: Kunnan liikuntatoimesta ja varhaiskasvatuksesta vastaavat	- Liikuntatila esim. 2h kerta/ 2vk	- Liikuntapäiviin osallistuneiden perhepäivähoitajien ja lasten määrät	- Liikuntapäiviin osallistuneiden perhepäivähoitajien ja lasten määrät - Ei lkm vaan % -osuus
	Höntsyliikuntakerhot iltapäivällä yhteistyössä kunnan ja urheiluseurojen kanssa Käynnistys: Kunnan liikuntatoimesta vastaava Toimeenpano: Kunnan liikuntatoimi + paikalliset urheiluseurat	- Kunnan liikuntatoimi - Paikalliset urheiluseurat - Toimintamäärärahat: tilat, välineet, ohjaajat, tiedotus, siivous	- Kerhojen määrä - Kerhojen toimintaan osallistuneiden määrä	- Kouluterveyskysely: liikunnan harrastaminen vapaa-ajalla - Kerhojen määrä
Lasten ja nuorten ruokatottumukset ovat parantuneet / KUNTA	Lasten ja nuorten osallistaminen kouluruokailun suunnitteluun otetaan painopisteeksi hyvinvointikertomukseen Kouluruokailun kehittäminen osaksi koulukohtaista suunnittelua Käynnistys: - Kunnan johtoryhmä - Kunnan ruokapalveluista vastaava - Hyvinvointikoordinaattori Toimeenpano: - Kunnan ruokapalveluista vastaava, - Sivistystoimenjohtaja, koulujen rehtorit, oppilaskunta - Vanhempien edustaja (vanhempain	- Kunnan ruokapalveluista vastaava - Koulujen rehtorit - Hyvinvointikoordinaattori - Myös vanhempien osallisuus? - Toimivat yhteistyörakenteet varhaiskasvatuksen ja ruokapalvelujen välillä	- TEAvisari-tiedonkeruut: kunnan saamat pisteet suunnitteluun osallistamisesta perusopetus, lukiot, ammatillinen koulutus - Onko kouluruokailun suunnitteluun osallistaminen mukana kunnan hyvinvointikertomuksessa - DMF-indeksi - BMI ikäkausittain - Tampereen Voimia –tyyppinen matriisi-indeksi	- TEAvisari-tiedonkeruut: pisteiden kehitys kouluruokailun suunnitteluun osallistamisesta - DMF-indeksi - BMI ikäkausittain (neuvola, kouluth)

Tavoitteet	Toimenpiteet ja vastuutaho	Tarvittavat resurssit	Arviointimittari	Indikaattorit
	yhdistys)			
	Osallistuminen kouluruokailuun on korkealla tasolla Käynnistys: - Kunnan ruokapalveluista vastaava Toimeenpano: - Kunnan ruokapalveluista vastaava - Sivistystoimenjohtaja, koulujen rehtorit	- Kunnan ruokapalveluista vastaava - Koulujen rehtorit ja opettajat	TEAvisari-tiedonkeruun pisteet kouluruokailuun osallistumisesta perusopetus, lukiot, ammatillinen koulutus	- TEAvisari-tiedonkeruut: pisteiden kehitys kouluruokailuun osallistumisesta - Kouluterveyskyselyn tulokset koululounaan syömisestä - Ylipainoisten määrä eri kouluasteilla
	Kunnan varhaiskasvatussuunnitelmassa on kuvattu ruokakasvatuksen tavoitteet ja toteutumisen seuranta Käynnistys: - Kunnan johtoryhmä - Varhaiskasvatusjohtaja - Hyvinvointikoordinaattori, Toimeenpano: - Varhaiskasvatusjohtaja - Kunnan ruokapalveluista vastaava - Ravitsemusterapeutti	- Varhaiskasvatuksen henkilöstö - Kunnan ruokapalveluista vastaava ja ruokapalveluiden henkilöstö - Ravitsemusterapeutti	- Sisältääkö varhaiskasvatussuunnitelma ruokakasvatuksen tavoitteet - Onko toteutumisen seuranta raportoitu - Raportit ruoankäytöstä ja biohävikistä ruokapalveluista	- Varhaiskasvatuksen tilinpäätös: ruokakasvatuksen tavoitteiden toteutuminen
	Lasten ja nuorten suun terveys paranee Käynnistys: - Kunnan johtoryhmä - Hammashuollosta vastaava - Hyvinvointikoordinaattori, Toimeenpano: - Hammashuollosta vastaava	- Hammashuollon henkilöstö - Varhaiskasvatuksen ja lastenneuvolan henkilöstö - Kouluterveydenhuollon henkilöstö - Hyvinvointikoordinaattori	- Tulokset raportoidaan osana vuosittaista hyvinvointiraporttia: tulokset paranevat edellisestä vuodesta	- DMF-indeksi (huonohampaisten lukumäärä) - d/D –indeksi (tervehampaisten lukumäärä)
	Kunnan hyvinvointikertomuksessa on asetettu tavoitteita hyvälle ravitsemukselle ja ruokailulle ikäryhmittäin Käynnistys: - Kunnan johtoryhmä	- Hyvinvointikoordinaattori - Kunnan hyvinvointityöryhmä - Kunnan ruokapalveluista vastaava - Ruokapalveluja käyttävien yksiköiden esimiehet - Ravitsemusterapeutit	- Onko hyvinvointikertomuksessa ravitsemus eri ikäryhmien osalta	- TEAvisari-tiedonkeruu: pisteiden kehitys

Tavoitteet	Toimenpiteet ja vastuutaho	Tarvittavat resurssit	Arviointimittari	Indikaattorit
	<ul style="list-style-type: none"> - Hyvinvointikoordinaattori - Kunnan ruokapalveluista vastaava Toimeenpano: <ul style="list-style-type: none"> - Kunnan ruokapalveluista vastaava - Ruokapalveluja käyttävien yksiköiden esimiehet - Ravitsemusterapeutit 			
	SPAT-koodit ravitsemuksesta otettu käyttöön alueellisen ravitsemustyöryhmän ohjeen mukaisesti: perheille ja alle 18 – vuotiaille annettu elintapaneuvonta & ohjaus. Käynnistys: <ul style="list-style-type: none"> - Terveyskeskuksen johto Toimeenpano: <ul style="list-style-type: none"> - Terveyskeskuksen johto 	<ul style="list-style-type: none"> - Terveyskeskuksen johto - Hyvinvointikoordinaattori - Ravitsemusohjausta antavat henkilöt 	<ul style="list-style-type: none"> - Onko kunnassa otettu käyttöön alueellisen ravitsemustyöryhmän ohje ravitsemusohjauksessa käytettävistä SPAT-koodeista. 	<ul style="list-style-type: none"> - SPAT-koodien käytön seuranta
	Lasten ja nuorten lihavuuden ehkäisyn ja hoidon palveluverkko: mittarit/ tarkistuslistat otettu käyttöön terveyskeskuksessa ja kunnassa Käynnistys: <ul style="list-style-type: none"> - Terveyskeskuksen johto - Hyvinvointikoordinaattori ja poikkitoiminnallinen hyvinvointityöryhmä Toimeenpano: <ul style="list-style-type: none"> - Kunnan henkilöstö - Terveyskeskuksen johto ja terveyskeskuksen koulutusvastaava - Sivistystoimen-, liikuntatoimen- ja teknisen toimen johtajat - Pshp:n perusterveydenhuollon yksikön hoitoketjuista vastaavat 	<ul style="list-style-type: none"> - Pshp:n perusterveydenhuollon yksikön hoitoketjuista vastaavat - PETEn kehittämistyön ohjausryhmän jäsenet - Hyvinvointikoordinaattori ja poikkitoiminnallinen hyvinvointityöryhmä - Kunnan eri toimialojen henkilöstö - Terveyskeskusten henkilöstö - Varhaiskasvatuksen johtaja ja henkilöstö - Koulujen rehtorit ja henkilöstö - Liikuntatoimen henkilöstö - Teknisen toimen henkilöstö 	<ul style="list-style-type: none"> - Palveluverkon tarkistuslista - Kuinka monessa terveyskeskuksessa ja kunnassa tarkistuslistat käytössä - Sovittu alueellinen yhteinen mittari lasten ja nuorten painon seurantaan, esim. BMI ja se on kunnassa käytössä - Tarkistuslista käytössä. Tulosten raportointi osana hyvinvointikertomusta. 	<ul style="list-style-type: none"> - Kuinka monella eri toimialalla kunnassa tarkistuslista on käytössä - Muutoksen seuranta: keskeiset muutokset tarkistuslistan mukaan - Ylipainoisten lasten osuus kouluterveyskyselyissä - BMI-tiedot terveystarkastuksista ikäryhmittäin - Yhteisen mittarin (BMI) tuloksia seurataan - Saako tiedot myös lihavista lapsista (BMI > 30) vai vain ylipainoisista?

Muistion liite 27.5.2016

TYÖPAJAT / SUUNNITTELUTAULUKKO YHTEENVETO TOIMIJOITTAIN

s. 21 / 37 MVT

Tavoitteet	Toimenpiteet ja vastuutaho	Tarvittavat resurssit	Arviointimittari	Indikaattorit
	<p>Lasten ruoka-allergia –hoitoketjun päivityksen sisältämät ruokavalion allergiakriteerit huomioidaan varhaiskasvatuksen ja koulun ruokailussa</p> <p>Käynnistys:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kunnan johtoryhmä - Kunnan ruokapalveluista vastaava <p>Toimeenpano:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kunnan ruokapalveluista vastaava ja ruokapalveluiden henkilöstö - Terveyskeskuksen johto ja terveyskeskuksen koulutusvastaava - Hyvinvointikoordinaattori - Sivistystoimen johtaja - Pshp:n perusterveydenhuollon yksikön hoitoketjuista vastaavat - Hoitoketjutyöryhmän jäsenet 	<ul style="list-style-type: none"> - Kunnan ruokapalveluista vastaava ja ruokapalveluiden henkilöstö, - Terveyskeskuksen johto, koulutusvastaava ja henkilöstö - Koulujen rehtorit - Päiväkotien johtajat - Pshp:n perusterveydenhuollon yksikön hoitoketjuista vastaavat - Hoitoketjutyöryhmän jäsenet 	<ul style="list-style-type: none"> - Lasten ruoka-allergia –hoitoketjussa olevat ruokavalion allergiakriteerit on viety osaksi kunnan ruokapalveluita 	<ul style="list-style-type: none"> - Erialaisten ruoka-allergia –aterioiden määrät varhaiskasvatuksessa ja perusopetuksessa - ONKO TARKISTUSLISTA -> siltä jokin muuttuneita toimintakäytäntöjä kuvaava indikaattori
Lasten ja nuorten mielen hyvinvointia seurataan / KUNTA	<p>Lasten ja nuorten mielenterveyden palveluverkon tarkistuslista otettu käyttöön terveyskeskuksessa ja kunnassa</p> <p>Käynnistys:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Terveyskeskuksen johto - Hyvinvointikoordinaattori ja poikkitoiminnallinen hyvinvointityöryhmä <p>Toimeenpano:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Terveyskeskuksen johto - Kunnan henkilöstö - Pshp:n perusterveydenhuollon yksikön hoitoketjuista vastaavat <p>Kunta on sopimusohjaus-neuvotteluissa</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Pshp:n perusterveydenhuollon yksikön hoitoketjuista vastaavat - PETEn kehittämistyön ohjausryhmän jäsenet - Hyvinvointikoordinaattori ja poikkitoiminnallinen hyvinvointityöryhmä - Kunnan eri toimialojen henkilöstö - Terveyskeskuksen johto - Lastenneuvolan terveydenhoitajat, varhaiskasvatuksen johtaja, ala-asteiden rehtorit - Sivistystoimen, sosiaalitoimen ja 	<ul style="list-style-type: none"> - Palveluverkon tarkistuslista - Tarkistuslista käytössä. Tulosten raportointi osana hyvinvointikertomusta. 	<ul style="list-style-type: none"> - Kuinka monella eri toimialalla kunnassa tarkistuslista on käytössä Toimintakäytäntöjen muutosten vaikutukset: - syrjäytyneiden lasten osuus, - kouluterveyskyselyssä kohtalainen tai vaikea ahdistuneisuus/ eri kouluasteet, - mielenterveyden häiriöihin sairaalahoitoa saaneet - Kunnassa toteutettujen

Tavoitteet	Toimenpiteet ja vastuutaho	Tarvittavat resurssit	Arviointimittari	Indikaattorit
	<p>ostanut nuorisopsykiatrian palveluita kunnassa toteutettavaksi</p> <p>Käynnistys:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Perusturvajohtaja ja sivistystoimesta vastaava <p>Toimeenpano:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kunnan edustajat <p>sopimusohjausneuvotteluissa</p>	<p>terveyskeskuksen henkilöstöä</p> <ul style="list-style-type: none"> - Euroja nuorisopsykiatrian palvelujen ostoon 	<p>nuorisopsykiatristen käyntien määrät ja kustannukset</p> <ul style="list-style-type: none"> - Onko luotu käytännöt yhteistyöhön kunnan toimijoiden ja erikoissairanhoidon jalkautujien välille 	<p>nuorisopsykiatristen käyntien määrät ja kustannukset</p>
	<p>Sovitaan lasten ja nuorten tarvitseman tuen kriteerit ja tuen antamisen perusteet</p> <p>Käynnistys:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Terveyskeskuksen johto - Hyvinvointikoordinaattori <p>Toimeenpano:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Terveyskeskuksen johto 	<ul style="list-style-type: none"> - Terveyskeskuksen johto - Lastenneuvolan terveydenhoitajat - Varhaiskasvatuksen johtaja - Ala-asteiden rehtorit - Hyvinvointikoordinaattori 	<ul style="list-style-type: none"> - Tukea tarvitsevien lasten määrä ja tuen laatu 	<p>Toimintakäytäntöjen muutosten vaikutukset:</p> <ul style="list-style-type: none"> - syrjäytyneiden lasten osuus, - kouluterveyskyselyssä kohtalainen tai vaikea ahdistuneisuus/ eri kouluasteet - mielenterveyden häiriöihin sairaalahoitoa saaneet
	<p>Matalan kynnyksen henkisen tuen mahdollisuus, esim. puhelinnumero, tiedotus</p> <p>Käynnistys:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kunnan sosiaalitoimesta vastaava <p>Toimeenpano:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kunnan sosiaalitoimesta vastaava 	<ul style="list-style-type: none"> - Kunnan sosiaalitoimen henkilöstö - Kolmas sektori 	<ul style="list-style-type: none"> - Jatkuva asiakaspalaute anonyymisti 	<ul style="list-style-type: none"> - Yhteydenottojen määrä
Painopiste 2. Ikäihmisten elämänhallinnan edistäminen				
Osallisuuden ja sosiaalisten verkostojen lisäämistä tuetaan / KUNTA	<p>Kunnassa ikäihmisille järjestetyt tilaisuudet</p> <p>Avoimissa kuntalaistilaisuuksissa ei kysytä osallistujien ikää. Eikä tunnu tarpeelliselta/ sovelialta</p> <p>Käynnistys:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kunnan sosiaalitoimen johto 	<ul style="list-style-type: none"> - Kunnan sosiaalitoimi - 3. sektori - Vanhusneuvosto - Asukasltk 	<ul style="list-style-type: none"> - Järjestöjen avustushakemuksista +65-vuotiaille järjestettyjen tilaisuuksien määrät/ aiheet ja osallistuneiden määrä - Kunnassa on sovittu henkilö, joka koordinoi kunnassa 	<ul style="list-style-type: none"> - Kunnassa +65-vuotiaille järjestettyjen tilaisuuksien määrät/ aiheet ja osallistuneiden määrä - Kunnassa on sovittu henkilö, joka koordinoi kunnassa tapahtuvaa

Tavoitteet	Toimenpiteet ja vastuutaho	Tarvittavat resurssit	Arviointimittari	Indikaattorit
	Toimeenpano: - Kunnan sosiaalitoimi ja järjestöt - Liikuntatoimi: myös liikuntatoiminta on mitä suurimmassa määrin sosiaalisia verkostoja tukevaa Kunnassa sote ulkoistettu -> kuka vastaa?		tapahtuvaa järjestötoimintaa Onko resursseja? Riippuu kyllä siitä miten ko. tehtävä hoidetaan	järjestötoimintaa
	- Yhteistyö järjestöjen kanssa yhteisten toimintamallien luomiseksi: ystäväpalvelu, liikuttajakaveri jne Käynnistys: - Kunnan johtoryhmä, hyvinvointikoordinaattori, hyvinvointityöryhmä Toimeenpano: - Hyvinvointikoordinaattori, perusturvajohtaja/ sosiaalijohtaja	- Kunnan hyvinvointiryhmä/ teemaryhmä - Hyvinvointikoordinaattori - Toimialojen henkilöstöt ! - 3. sektori - Vanhusneuvosto - Eläkeläisjärjestöt - Srk, Lions	- Yhteiset käytännöt luotu	- Osallistujien määrät
	Voimaa arkeen –hanke Käynnistys: - Kunnan johtoryhmä, hyvinvointikoordinaattori Toimeenpano: - Hankkeelle nimetty vastuuhenkilö	- Hankkeen vastuuhenkilö - Kunnan kotipalvelu - Liikuntatoimi - Info/ neuvontapisteiden toimijat - Ikäpiste - Kuntoutuspalvelujen henkilöstö (fysioterapeutit) - Vertaistukihenkilöt	- Vaikutukset terveystalvelujen ja liikuntapalvelujen käyttöön - Ryhmiiin osallistuneiden lkm	- Osallistujien/ ryhmien määrät - Ryhmätoiminnan vaikutus siihen tarpeeseen miksi ryhmään on suositeltu - Ikäihmisten kaatumistapaturmien määrät + syyt (suurin osa tapahtuu kotona)
	Päivätoiminnan lisääminen Käynnistys: - Kunnan kulttuuritoimesta vastaava Toimeenpano: - Kunnan kulttuuritoimen johto - Kirjaston johto - Kansalaisopiston johto	- Kunnan kulttuuritoimen henkilöstö - Kirjaston henkilöstö - Kansalaisopiston henkilöstö		

Tavoitteet	Toimenpiteet ja vastuutaho	Tarvittavat resurssit	Arviointimittari	Indikaattorit
	Ikäihmisiä koskien vaikea keksiä tavoitteita ja toimenpiteitä joihin ei tarvita sotea. Realiteetti on, että kun sote ei ole omassa kunnassa yhteistyö ja vaikutusvalta vähäistä sovittujen palvelujen ulkopuolella.			
	Ehdotus toimenpiteeksi: kunnassa on vanhusneuvosto ja se lausuu aktiivisesti ikäihmisiä koskeviin asioihin		Vanhusneuvostojen kokoontumisten määrät vuositasolla + annetut lausunnot ja työryhmien jäsenyydet	
Ikäihmisten ravitsemustila on parantunut / KUNTA	<p>Ikäihmisten vajaaravitsemusriski tunnistetaan ja ehkäistään tehokkaasti kunnan yksiköissä, kotihoidossa ja ostopalveluyksiköissä:</p> <p>1) Vajaaravitsemusriskin kartoitus tehdään systemaattisesti Tays:n ohjeen mukaan</p> <p>2) Tehostetaan ravitsemushoitoa tarjoamalla rakennemuunneltuja ja/ tai runsasenergisä aterioita asiakkaan tarpeen mukaan</p> <p>- Asiantuntija arvioi tarpeen</p> <p>- Aterioiden tilaajilla merkittävä osa, että osaavat tilata oikeat ateriat oikeille henkilöille</p> <p>Käynnistys:</p> <p>- Perusturvajohtaja, sote-/ terveyskeskuksen johto, ruokapalveluista vastaava</p> <p>Toimeenpano:</p> <p>- Sote-/ terveyskeskuksen johto, ikäihmisille asumis- ja terveyspalveluita ostopalveluina tuottavien yksiköiden johto, kunnan ruokapalveluista vastaava</p> <p>- Hoitajien koulutus jotta tietävät ainakin yleisimmät erityisruokavaliot</p>	<p>- Sote-/ terveyskeskuksen johto sekä lääkärit ja hoitajat</p> <p>- Ikäihmisille asumis- ja terveyspalveluja tuottavien ostopalveluyksiköiden johto ja henkilöstö</p> <p>- Ravitsemusterapeutit</p> <p>- Hyvinvointikoordinaattori</p> <p>- Farmasiahenkilöstö: yhteistyö</p> <p>Ongelmana osassa kuntia ravitsemusterapeutin puute ja tarpeeseen nähden pienet ostopalvelut -> myös henkilökunnan tuki ja osaamisen kehittäminen vaikuttavat asiaan</p>	<p>- Onko vajaaravitsemusriskin tunnistaminen mukana kunnan hyvinvointikertomuksissa vuosille 2017 – 2020</p> <p>- Onko vajaaravitsemusriskin kartoitus mukana kunnalle ostopalveluina hankittavia ikäihmisten terveys- ja asumispalveluita koskevissa sopimuksissa ja onko kuvattu e ravitsemushoidon ja tuen prosessi, joka käynnistyy vajaaravitsemusriskin kartoituksen jälkeen ja jolla ravitsemustila korostuu (luodaan edellytykset sille)</p> <p>- Seurataan tehostetun ruokavaliion/ ruokavalioiden ja lisäruoan tilauksia vuodeosastolla, laitoksissa, tuetuissa palveluasumisyksiköissä</p> <p>- Täydennysravintovalmisteiden kulutustilastot</p> <p>- Asiakastytyväisyyskyselyt: palaute ruokapalvelujen laadusta</p>	<p>- Vajaaravitsemusriskin kartoitusten lukumäärä terveyskeskuksessa, kotihoidossa ja ikäihmisille asumis- ja terveyspalveluja tuottavissa ostopalveluyksiköissä</p> <p>Onko aikaa ja välineitä kerätä tietoa? Ei tule luotettavaa mittaria kun systemaattisesti ei kuitenkaan kirjata</p> <p>- Vajaaravittujen + 75-vuotiaiden lukumäärä terveyskeskuksessa, kotihoidossa ja ikäihmisille asumis- ja terveyspalveluja tuottavissa ostopalveluyksiköissä</p>

Tavoitteet	Toimenpiteet ja vastuutaho	Tarvittavat resurssit	Arviointimittari	Indikaattorit
	Ikäihmisten hyvälle ravitsemukselle asetetaan tavoitteita kunnan hyvinvointikertomuksessa Käynnistys: - Kunnan johtoryhmä - Hyvinvointikoordinaattori - Kunnan ruokapalveluista vastaava Toimeenpano: - Hyvinvointikoordinaattori - Kunnan ruokapalveluista vastaava	- Hyvinvointikoordinaattori ja poikkitoiminnallinen hyvinvointityöryhmä - Kunnan ruokapalveluista vastaava - Ravitsemusterapeutti - Terveyskeskuksen johto	- Ovatko tavoitteet mukana hyvinvointikertomuksessa	Muutoksen seuranta
	Vajaaravitsemusriskin kartoitus ikäihmisten uusissa ja päivitettyissä hoitoketjuissa otettu käyttöön kunnassa/ terveyskeskuksessa ja kotipalvelussa Käynnistys: - Sote-/ terveyskeskuksen johto Toimeenpano: - Sote-/ terveyskeskuksen johto - Pshp:n perusterveydenhuollon yksikön hoitoketjuista vastaavat	- Kunnan sote-johto ja henkilöstö - Sote-/ terveyskeskuksen johto - Pshp:n perusterveydenhuollon yksikön hoitoketjuista vastaavat - Kotipalvelusta vastaava - Hyvinvointikoordinaattori ja hyvinvointityöryhmä	- Hoitoketjun tarkistuslista käytössä. Tulosten raportointi osana hyvinvointikertomusta. - Vajaaravitsemusriskin kartoitus on viety osaksi kunnan vanhuspalvelua	- Vajaaravitsemusriskin kartoitusten lukumäärät vanhuspalveluissa Toimintakäytäntöjen muutosten vaikutukset: - elämänlaatunsa keskimäärin hyväksi tuntevien osuus/ +65v ja +75v - somaattisen erikoissairanhoidon ja ympärivuorokautisen hoidon hoitopäivien määrät
Toimintakyvyn ja esteettömyyden lisäämistä tuetaan / KUNTA	Ohjatut matalan kynnyksen liikuntaryhmät +65-vuotiaille Käynnistys: - Kunnan johtoryhmä - Kunnan liikuntatoimesta vastaava Toimeenpano: - Kunnan liikuntatoimesta vastaava - Sosiaali- ja terveystoimesta vastaava -> asiakkaan ohjaus liikuntaryhmiin - 3. sektori ja järjestöt	- Liikuntatoimen henkilöstö - Kuntoutustoimen johto ja henkilöstö - Sosiaali- ja terveystoimi: asiakkaan ohjaus palveluun esim. fysioterapian kautta - 3. sektori ja järjestöt	- Matalan kynnyksen liikuntaryhmien määrä	- Osallistuneiden määrä ? - Niiden osuus, jotka ovat saaneet tarpeeseensa nähden riittävästi liikuntapalveluita, + 65-vuotiaat
	Toimintakyvyn tukeminen uusissa ja päivitettävissä ikäihmisiä koskevissa	- Kunnan sote- johto ja henkilöstö - Terveyskeskuksen johto	- Hoitoketjun tarkistuslista on käytössä. Tulosten raportointi	- Toimintakyvyn arviointien lukumäärät

Muistion liite 27.5.2016

TYÖPAJAT / SUUNNITTELUTAULUKKO YHTEENVETO TOIMIJOITTAIN

s. 26 / 37 MVT

Tavoitteet	Toimenpiteet ja vastuutaho	Tarvittavat resurssit	Arviointimittari	Indikaattorit
	<p>alueellisissa hoitoketjuissa otettu käyttöön kunnan vanhuspalveluissa/ terveyskeskuksessa ja kotipalvelussa</p> <p>Käynnistys:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kunnan sote-johto - Terveyskeskuksen johto, kotipalveluista vastaava <p>Toimeenpano:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kunnan sote-johto ja henkilöstö - Terveyskeskuksen johto - Kotipalveluista vastaava - Pshp:n perusterveydenhuollon yksikön hoitoketjuista vastaavat 	<ul style="list-style-type: none"> - Kotipalveluiden henkilöstö - Pshp:n perusterveydenhuollon yksikön hoitoketjuista vastaavat - Hyvinvointikoordinaattori ja hyvinvointityöryhmä - Fysioterapeutit 	<p>osana hyvinvointikertomusta.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Toimintakyvyn arviointi on viety osaksi kunnan vanhuspalvelua 	<p>vanhuspalveluissa</p> <p>Toimintakäytäntöjen muutosten vaikutukset:</p> <ul style="list-style-type: none"> - elämänlaatunsa keskimäärin hyväksi tuntevien osuus/ +65v ja +75v - somaattisen erikoissairanhoidon ja ympärivuorokautisen hoidon hoitopäivien määrät
	<p>Esteettömyyskartoituksen suorittaminen</p> <p>Esteettömyydessä huomioidaan liikkumisen lisäksi ”aistiesteettömyys”, mm. heikkonäköisyys, huonokuuloisuus</p> <p>Käynnistys:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kunnan johtoryhmä - Hyvinvointikoordinaattori <p>Toimeenpano:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Hyvinvointikoordinaattori - Teknisen toimen johtaja 	<ul style="list-style-type: none"> - Hyvinvointikoordinaattori ja poikkitoiminnallinen hyvinvointityöryhmä - Kotipalvelun henkilöstö - Teknisen toimen henkilöstö - Liikuntatoimen henkilöstö - Terveyskeskuksen fysioterapeutit 	<ul style="list-style-type: none"> - Päätös esteettömyyskartoituksesta tehty - Parannusehdotukset viety talous- ja toimintasuunnitelmiin 	<ul style="list-style-type: none"> - Toimialoittein toimenpiteet ja eurot esteettömyyden lisäämiseksi
	Hissin lisääminen kerrostaloihin			
Muitakin aktiivisuutta vähentäviä asioita: kuulo ja sen seuranta -> vaikutus sosiaalisiin suhteisiin				
Painopiste 3. Päihitteettömän elämäntavan tukeminen				
Kehitetään kulttuuria päihitteettömäksi / KUNTA	<p>Johtoryhmä-/ hallitustason päätös missä kunnan alueella järjestettävissä tilaisuuksissa ei käytetä alkoholia/ on alkoholitarjoilu</p> <p>Ei ole ongelma</p> <p>Käynnistys:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kunnan johtoryhmä - Hyvinvointikoordinaattori 	<ul style="list-style-type: none"> - Hyvinvointikoordinaattori ja poikkitoiminnallinen hyvinvointityöryhmä - Toimialuejohtajat, toimialueiden henkilöstö - Kulttuuri- ja sivistystoimi/ vapaa-aikatoimi - Elinvoiman henkilöstö 	<ul style="list-style-type: none"> - Niiden kunnan alueella järjestettävien tapahtumien määrä joissa on/ ei ole alkoholitarjontaa - Onko kunta antanut AVI:lle oma-aloitteisesti lausunnon alueelleen haetusta tapahtuman alkoholiluvasta 	<ul style="list-style-type: none"> - Niiden kunnan alueella järjestettävien tapahtumien määrä joissa on/ ei ole alkoholitarjontaa/ kaikki tapahtumat - Kunta ei seuraa näitä (eli missä kunta ei ole mukana järjestämässä)

Tavoitteet	Toimenpiteet ja vastuutaho	Tarvittavat resurssit	Arviointimittari	Indikaattorit
	Toimeenpano: - Toimialuejohtajat - LSSAVI	- Koulujen rehtorit - Koulujen oppilaskunnat		- Tarkemmin mitkä tapahtumat, ne joissa kunta on mukana vai miten? Miten tämän voi mitata? - Alkoholilupien lausuntojen määrä + Pirkanmaan kunnat, jotka mukana lausunto-menettelyssä - Kunnan oma-aloitteisesti antamien alkoholilupien lausuntojen määrä - Onnettomuudet, joissa alkoholi mukana
Lisätään päihteettömyyteen liittyvää viestintää / KUNTA	Jutut päihteiden käytöstä, esim. kouluterveyskyselyiden ja ATH-tutkimuksen tulosten julkistus, teemapäivät kouluissa, kampanjat Vanhempainilloissa tietoa vanhemmille päihteistä (myös muut päihteet ja huumeet), mutta myös kouluterveyskyselystä saaduista tuloksista Käynnistys: - Hyvinvointikoordinaattori - Kunnan viestinnästä vastaava Toimeenpano: - Hyvinvointikoordinaattori ja poikkitoiminnallinen hyvinvointityöryhmä - Kunnan viestinnästä vastaava - Sivistystoimenjohtaja	- Koulu- ja opiskeluterveydenhuolto (oppilashuolto !) - Hyvinvointikoordinaattori ja poikkitoiminnallinen hyvinvointityöryhmä - Kunnan viestinnästä vastaava - Sivistystoimenjohtaja - Koulujen rehtorit - Nuorisotoimi - Terveystiedon opettajat - Kuraattorit - Nuorisovaltuus - Oppilashuoltoryhmät - Oppilaskunta - Vanhempainneuvosto ja vanhempainyhdistykset tai edustus - Poliisi - Matalan kynnyksen terveysneuvontapisteet - Vapaaehtoistoimijat - Koululaiset itse tiedonkeruuseen teemaviikoilla	- Lehdistö-/ mediaseuranta: osumat paikallislehdissä & Aamulehdessä + radio, TV - Kunnan verkkosivut - Kyltit, opasteet	- Kouluterveyskyselyt: päihteiden käyttö

Tavoitteet	Toimenpiteet ja vastuutaho	Tarvittavat resurssit	Arviointimittari	Indikaattorit
	Ei varsinaisesti kunnan asia, mutta alkoholittomia juomia pitäisi olla monipuolisesti saatavilla siellä missä alkoholijuomiakin			
Päihitteettömyyttä edistetään sote-ammattilaisten työssä / KUNTA	Luotu käytännöt päihtyneenä palveluja käyttävän ohjaamiseksi päihitteettömään elämään Käynnistys: - Sote-johto - Hyvinvointikoordinaattori Toimeenpano: - Sote-johto - Hyvinvointikoordinaattori - Terveyskeskuksen johto - Päihitteiden kytkentä psykiatriaan	- Kunnan sosiaali- ja terveystoimen henkilöstö - Hyvinvointikoordinaattori ja poikkitoiminnallinen hyvinvointityöryhmä - Kuraattorit, psykologit - Päihdesairaanhoidaja - Mielenterveyshoitaja - Tietokonejärjestelmän kehittäminen/ osaamisen lisääminen: tilastot indikaattoreista	- Käytännöt luotu - Potilasasiakirjamerkinnot	- Kirjaus potilasasiakirjoihin: mitä ohjausta/ tukea annettu ja kuinka paljon - Audit-testien käyttö: merkinnot potilaskertomuksissa
	Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen palveluverkko juurrutetaan alueen kuntiin/ terveyskeskuksiin Käynnistys: - Pshp:n perusterveydenhuollon yksikön hoitoketjuista vastaavat - Hyvinvointikoordinaattori ja kunnan poikkitoiminnallinen hyvinvointityöryhmä Toimeenpano: - Terveyskeskusten johto, terveyskeskusten koulutusvastaavat - Kunnan henkilöstö	- Hyvinvointikoordinaattori ja poikkitoiminnallinen hyvinvointityöryhmä - Kunnan henkilöstö - Terveyskeskuksen johto ja henkilöstö - Juurrutustilaisuuksien tilat - Pshp:n perusterveydenhuollon yksikön hoitoketjuista vastaavat	- Juurrutustilaisuuksien määrät ja osallistuneet - Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen palveluverkon juurrutussuunnitelmaa on käsitelty kunnan eri toimialoilla - Palveluverkon tarkistuslista	- Juurrutustilaisuuksiin osallistuneiden määrät - Kuinka monella toimialalla juurrutussuunnitelmaa on käsitelty (tilaisuuksien ja osallistujien lukumäärät) - Kuinka monella kunnan toimialalla tarkistuslista on käytössä
	PAKKA-toiminta		- Onko käynnistetty - Onko yritykset osallistuneet/ sitoutuneet	- Onko käynnistetty - Onko yritykset osallistuneet/ sitoutuneet
	Yhteistyö Pikassoksen kanssa kunnassa: konkreettinen toimenpide + muut sarakkeiden tiedot			
	Ja myös muiden ammattilaisten työssä, esim. koulujen ja opiskelu-huoltoryhmissä teeman käsittely mm. opiskeluhuoltosuunnitelmien laadinnan yhteydessä			

Tavoitteet	Toimenpiteet ja vastuutaho	Tarvittavat resurssit	Arviointimittari	Indikaattorit
	Päihdetietämys heikkoa erityisesti lasten vanhemmilla -> tulisi lisätä esim. vanhempien tietämystä erilaisista huumeista. Tietoiskut vanhempainiloissa, riittävän varhain, 5. – 6. lk -> konkretia, tieto arjen tasolle			
Painopiste 4. Savuttomuudesta terveyttä				
Tuetaan savuttomien työpaikkojen lisäämistä / KUNTA	Kunta julistautuu savuttomaksi työpaikaksi. Päätös tupakoinnin lopettamisen tukitoimenpiteistä Käynnistys: - Kunnan johtoryhmä Toimeenpano: - Toimialuejohtajat - Hyvinvointikoordinaattori ja poikkitoiminnallinen hyvinvointityöryhmä	- Kunnan johtoryhmä - Hyvinvointikoordinaattori ja poikkitoiminnallinen hyvinvointityöryhmä - Kunnan henkilöstö: tietoiskut, savuttomuuden tukeminen - Työterveyshuolto - Matalan kynnyksen infopisteet	- Kunta on julistautunut savuttomaksi - Toteutetut toimenpiteet toimialoittain - Tupakointipaikat merkitty - Tupakoivat pelkäävät lihomista lopettamisen jälkeen - > tukitoimet	- Työterveydestä vieroitusohjelmia - Tupakoinnin lopettamisen tukemistoimenpiteet (esim. jaetut nikotiinilaastarit/ kpl) - Nikotiinilaastareista/ nikotiinipurkasta vieroitus! - Hoito katkeaa tähän - Merkitsemättömien tupakointipaikkojen määrä/ toimiala
	Non-stop –ryhmä savuttomuuden tukemiseen alkaa aina kerran viikossa joko kasvatusten tai mobiiliohjelman kautta ja 28 päivää ilman - koulutustoiminta Käynnistys: - Terveyskeskuksen johto Toimeenpano: - Työterveyshoitaja - Hyvinvointikoordinaattori ja poikkitoiminnallinen hyvinvointityöryhmä	- Hyvinvointikoordinaattori ja poikkitoiminnallinen hyvinvointityöryhmä - Terveyskeskuksen johto - Kunnan työterveyshuolto - Mobiilisovellus: tavoitteet, seuranta - Pitäisi kohdentaa toimia 2. asteen oppilaitoksiin -> oppilaskunta myös mukana	- Ryhmien määrä/v - Ryhmiin osallistujat - Savuttomina ryhmän jälkeen pysyneet - Verkossa tapahtuva ohjaus	- Kunta on julistautunut savuttomaksi - Toteutetut toimenpiteet toimialoittain - 28 päivää ilman – koulutusten määrä
Lisätään viestintää savuttomuuden hyödyistä/ KUNTA	Viestintä kunnan savuttomuudesta verkkosivuilla sekä julkisuutta kunnassa oleville yritysille, jotka ovat savuttomia Käynnistys: - Kunnan johtoryhmä - Kunnan viestinnästä vastaava	- Kunnan viestinnästä vastaava	- Juttuja lukeneiden määrä	- Juttuja lukeneiden määrä ?

Tavoitteet	Toimenpiteet ja vastuutaho	Tarvittavat resurssit	Arviointimittari	Indikaattorit
	<p>Toimeenpano: Kunnan viestinnästä vastaava</p> <p>Keuhkohtaumataudin hoitoketju juurrutetaan kunnassa</p> <p>Käynnistys:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kunnan sote-johto ja henkilöstö - Pshp:n perusterveydenhuollon yksikön hoitoketjuista vastaavat ja hoitoketjutyöryhmä - Hengityслиitto <p>Toimeenpano:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kunnan henkilöstö 	<ul style="list-style-type: none"> - Kunnan sote-johto ja henkilöstö - Liikuntatoimen henkilöstö - 3. sektorin toimijat, urheiluseurat - Pshp:n perusterveydenhuollon yksikön hoitoketjuista vastaavat ja hoitoketjutyöryhmä - Hengityслиitto 	<ul style="list-style-type: none"> - Palveluverkon tarkistuslista 	<ul style="list-style-type: none"> - Kuinka monessa sote-yksikössä tarkistuslista on käytössä
<p>Tuetaan savuttomuuden edistämistä kouluissa / KUNTA</p>	<p>Savuttomuus koulujen ja kunnan kaikkien toimialojen toimintaohjelmissa</p> <p>Käynnistys:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kunnan johtoryhmä - Sivistysjohtaja <p>Toimeenpano:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Sivistysjohtaja - Koulujen rehtorit 	<ul style="list-style-type: none"> - Toimialajohtajat - Esimiehet - Koulujen rehtorit ja opettajat - Hyvinvointikoordinaattori ja poikkitoiminnallinen hyvinvointityöryhmä - Yhdessä koulujen ja oppilaitosten opiskeluhoitoryhmien kanssa - Yhteisöllinen opiskeluhoito 	<p>Savuttomuudesta järjestetyt tilaisuudet/ teemapäivien määrät + sisällöt</p> <p>Seurantatiedon kerääminen ja tilastointi esim. kouluissa tapahtuneista tupakointitapauksista -> puuttuminen</p> <p>Interventioiden toteutuminen tupakoitsijoille</p> <ul style="list-style-type: none"> - Vanhempien informointi 	<ul style="list-style-type: none"> - Tilastotiedot arviointimittareista - TEAviisari-tiedonkeruun kouluindikaattorit esim. tupakoinnin seuranta kouluissa
	<p>Yhteisöllisen opiskeluhoitoon koulukohtainen suunnitelma sisältää ravitsemusasiat, koulukohtaisen suunnittelun, KT-kyselyn käsittely, savuttomuus/ päihheet</p>			

Tavoitteet	Toimenpiteet ja vastuutaho	Tarvittavat resurssit	Arviointimittari	Indikaattorit
Pirkanmaan erikoissairaanhoito				
Painopiste 1. Lasten ja nuorten hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen				
Perheitä tuetaan / PIRKANMAAN ERIKOISSAIRAAN- HOITO	Muokataan THL:n toimintamalli aikuisen vakavan sairauden puheeksi ottamisesta lapsen kanssa PSHP:n toimialueilla käyttöön otettavaksi. Koulutus ja systemaattinen käyttöönotto Käynnistys: - Hallintoylihoitaja ja erikoissairanhoidon TED-koordinaattori Toimeenpano: - TA- ja VA-johtajat	- Moniammatillinen työryhmä työstää mallin - Erikoissairanhoidon TED-koordinaattori - TED-yhdyshenkilöverkosto koulutetaan mallin käyttöön ja vastaavat koulutuksista yksiköissä - henkilöstö: koulutus ja käyttöönotto - tietokoneohjelmat: selkeä tiedonkulku/ tietohallinto	- Toimintamalli laadittu v. 2017 aikana - Koulutukset (ensin TED-yhdyshenkilöt, jotka vievät tiedon yksiköihinsä) v. 2018 aikana + käyttöönotto	- Onko malli käytössä/ tieto osastoittain - koulutettujen henkilöiden määrä/ osasto - Jatkotoimenpiteiden määrä/ osasto
	Varhainen puuttuminen lapsiperheiden ongelmiin: toistuvat ensiapukäynnit vaihtelevista syistä/ useita saman perheen lapsia -> tietokonejärjestelmä aktivoi hälytyksen sosiaalityöntekijälle -> interventio esim. sos.tt keskustelu ja perheen tarpeiden kartoitus Käynnistys: - Hallintoylihoitaja - TA7 johtaja - Erikoissairanhoidon TED-koordinaattori - Sos.tt, tietohallinto Toimeenpano: - TA7-johtaja, sos.tt	- Tietohallinto - Sosiaalityöntekijä - Erikoissairanhoidon TED-koordinaattori	- Käynnistetään selvitys toimintamallin laatimisesta v. 2017 aikana - Toimeenpano v. 2018	- Aktivoitujen hälytysten määrä/ v - Interventioiden määrä/ v
Liikkumis- aktiivisuutta mahdollistetaan /	Lasten ja nuorten pitkäaikaissairauksien yhteydessä selvitetään heidän ravitsemus- ja liikuntatilanteensa. Mahdollistetaan	- Moniammatillinen työryhmä - Tays lastentautien VA henkilöstö - Fysioterapeutit - Erikoissairanhoidon TED-	- Potilasasiakirjoista interventioiden määrä - Lastensairaalan toiminnallisessa suunnitelmassa	- Määrä paljonko annettu jatkohoito-ohjeita kotihoitoon/ perusterveydenhuoltoon

Tavoitteet	Toimenpiteet ja vastuutaho	Tarvittavat resurssit	Arviointimittari	Indikaattorit
PIRKANMAAN ERIKOISSAIRAANHOITO	ohjauksella terveelliset valinnat. Kirjataan Lastensairaalan toiminnalliseen suunnitelmaan miten liikkumisaktiivisuutta mahdollistetaan ja tuetaan hoitojakson aikana. Käynnistys: - Hallintoylihoitaja ja erikoissairanhoidon TED-koordinaattori Toimeenpano: - TA4 johtaja	koordinaattori	on kirjattuna, miten liikkumisaktiivisuutta mahdollistetaan ja tuetaan hoitojakson aikana.	- Fysioterapeutti-konsultaatioiden määrä/ osasto - Asiakaspalautteet uudesta lastensairaalasta ?
Lasten ja nuorten ruokatottumukset ovat parantuneet / PIRKANMAAN ERIKOISSAIRAANHOITO	- Lasten ja nuorten pitkäaikaissairauksien yhteydessä selvitetään ravitsemustila, ravinnon saanti ja ohjauksen tarve. Ravitsemusohjaus sitä tarvitseville tai ohjauksen tarpeen ilmoitus jatkohoitopaikkaan. - Ruokatottumusten kirjaamista varten standardoitu metodi - Vertaistuen/ -ryhmien tarjoaminen kirjataan -> ryhmäohjaus? Käynnistys ja toimeenpano: - Tays lastentautien VA - Tays ravitsemusterapiayksikkö	- Tays lastentautien VA - Tays ravitsemusterapiayksikkö - TED-yhdyshenkilöverkosto - henkilöstön koulutus resursoidaan	- Ruokatottumusten kirjaamiselle luotu standardoitu metodi ja otettu se käyttöön - Miten eri toimialueilla/ klinikoissa on annettu ravitsemusohjausta alle 18-vuotiaille. Alkukartoitus vuonna 2017 ja tavoitteena lisätä X % vuoden 2018 aikana ja sitten Y % vuosittain - Ryhmäohjauksen määrä	- Alle 18-vuotiaille annetut ravitsemusohjaukset/ osasto lkm? - Jatkohoitopaikkaan ilmoitetut alle 18-vuotiaiden ravitsemusohjauksen tarpeet
	Lasten ja nuorten lihavuuden ehkäisy ja hoidon palveluverkko: mittarit/ tarkistuslistat otettu käyttöön erikoissairanhoidossa Käynnistys: - Lastentautien VA - Erikoissairanhoidon TED-koordinaattori - Pshp:n perusterveydenhuollon yksikön hoitoketjuista vastaavat	- Pshp:n perusterveydenhuollon yksikön hoitoketjuista vastaavat - Lastentautien VA - Erikoissairanhoidon TED-koordinaattori - Tays ravitsemusterapiayksikkö - PSHP Osaamisen kehittämissyksikkö - Henkilöstön koulutus resursoidaan	- Palveluverkon tarkistuslista - Alueellisesti sovittu yhteinen mittari (BMI) lasten ja nuorten painon seurantaan on käytössä - Missä yksikössä palveluverkkoa on käsitelty - Ruokatottumuskirjaukset potilaskertomuksissa	- Kuinka monessa vastuualueen eri yksikössä tarkistuslista on käytössä - Yhteisen mittarin (BMI) tuloksia seurataan - Työpajoihin osallistuneiden määrä/ yksikkö - Ruokatottumuskirjausten määrä/ osasto - Palveluverkon

Tavoitteet	Toimenpiteet ja vastuutaho	Tarvittavat resurssit	Arviointimittari	Indikaattorit
	Toimeenpano: - TA4 johtaja ja toimialueen henkilöstö			tarkistuslistan mukaan/ osasto
Lasten ja nuorten mielen hyvinvointia seurataan / PIRKANMAAN ERIKOIS-SAIRAANHOITO	Lasten ja nuorten mielenterveystyön päivitetyn palveluverkon (2016) toimeenpano erikoissairanhoidossa. Käynnistys: - Pshp:n perusterveydenhuollon yksikön hoitoketjuista vastaavat ja lastenpsykiatrian yksikkö - Erikoissairanhoidon TED-koordinaattori Toimeenpano: - TA4- ja TA5- johtajat ja vastuualuejohtajat - Koulutukset + levitys PMT	- Pshp:n perusterveydenhuollon yksikön hoitoketjuista vastaavat - Lastenpsykiatrian VA - Erikoissairanhoidon TED-koordinaattori - PMT - Kotiutushoitajat - Henkilöstön koulutus resursoidaan - Nuorisopsykiatrinen etäpoliklinikatoiminta: Lync/videoneuvottelu (suunniteltu uusi palvelu)	- Missä yksiköissä palveluverkkoa on käsitelty (Huom! koskee koko perhettä - > sitä kautta koskee myös aikuisia hoitavia yksiköitä) ja otettu käyttöön - Kirjattu suositukseksi Pirkanmaan mielenterveys- ja päihdestrategiaan 2017-2020 - Lasten mielenterveystalon käyttö - Suomen mielenterveysseuran ”Nuoren mielen ensiapu” – kurssin (NMEA) koulutusten määrät/ osallistujat	- Työpajoihin osallistuneiden määrä/ yksikkö - Palveluverkon tarkistuslistan mukaan/ osasto - TARKISTUSLISTA -> siltä jokin muuttuneita toimintakäytäntöjä kuvaava indikaattori
	Sopimusohjaus-neuvotteluihin tarjolle kuntien toive saada nuorisopsykiatrian osaajia jalkautumaan kuntaan <i>Mitä jalkautuminen tarkoittaa? Millainen tuote/ palvelu on tarpeen tuottaa esh:ssa? Ostavatko kunnat tätä palvelua? Puhuttava/ suunniteltava ennen kuntaneuvotteluita</i> Käynnistys: - TA5 johto Toimeenpano: - TA5 johto, Pshp:n ylin johto	- TA5 ylin johto - Pshp:n sopimusohjausneuvotteluihin osallistuvat	- Pshp:n ja kuntien välisessä palvelusopimuksessa on mukana nuorisopsykiatrian jalkautuminen kuntiin - Jatkossa kuntien käyttämien palveluiden määrä/ kustannukset	- Kunnissa toteutettujen käytien määrä ja kustannukset
Painopiste 2. Ikäihmisten elämänhallinnan edistäminen				
Osallisuuden ja	Taysin pääaulaan tila potilasjärjestöille ja vertaistuelle	- Potilasjärjestöt - Asiakaspalvelun kehittämisspäällikkö	- Taysin pääaulassa on säännöllisesti potilasjärjestöt	- Potilas palaute

Tavoitteet	Toimenpiteet ja vastuutaho	Tarvittavat resurssit	Arviointimittari	Indikaattorit
sosiaalisten verkostojen lisäämistä tuetaan / PIRKANMAAN ERIKOISSAIRAAN-HOITO	Käynnistys: - Hallintoylihoitaja - Erikoissairanhoidon TED-koordinaattori - Asiakaspalvelun kehittämisspäällikkö	- Erikoissairanhoidon TED-koordinaattori	esillä	
	Vertaistuki kirjataan hoitopolkuihin/ hoitoketjuihin		- Kuinka monessa hoitoketjussa/ hoitopolussa vertaistuki on kirjattuna	- Kuinka monessa hoitoketjussa/ hoitopolussa vertaistuki on kirjattuna
Ikäihmisten ravitsemustila on parantunut / PIRKANMAAN ERIKOISSAIRAAN-HOITO	- Laaditaan osastokohtaiset mallit vajaaravitsemusriskin tunnistamisesta, puheeksi ottamisesta sekä toimenpiteistä eri riskiluokissa ja jalkautetaan ne - Kaikille + 75 –vuotiaille potilaille tehdään vajaaravitsemusriskin kartoitus - NRS-2002 sähköisenä Käynnistys: - Tays ravitsemusterapiayksikkö - Erikoissairanhoidon TED-koordinaattori - Erikoissairanhoidon TED-asiantuntijatyöryhmä Toimeenpano: - TA- ja VA-johtajat	- Tays ravitsemusterapiayksikkö - TED asiantuntijatyöryhmä - Ted-yhdyshenkilöverkosto - Tietohallinto: järjestelmän kehittäminen - Erikoissairanhoidon TED-koordinaattori - Geriatrian yksikkö - PSHP Osaamisen kehittämysyksikkö - Henkilöstön koulutus resursoidaan	- Malli laadittu 2017 aikana - Järjestetyt koulutukset ja osallistujat toimialueittain - Yksiköiden määrä, joissa malli käytössä	- Vajaaravitsemusriski-kartoitettujen määrät/ kiinni jääneet NRS-2002:ssa/ osasto - MNA-tulokset - BMI-tulokset - Enteraaliset ravintovalmistetilaukset/ osasto - Parenteraaliset ravintovalmistetilaukset/ osasto - Koulutuksiin osallistuneiden määrä/ osasto
Toimintakyvyn ja esteettömyyden lisäämistä tuetaan / PIRKANMAAN ERIKOISSAIRAAN-HOITO	Erityistyöntekijään yhteydenotto tarvittavien apujen tukien järjestämiseksi, esim. sosiaalityöntekijän arvio apujen/ tuen tarpeesta, taloudelliset asiat, päihdeasiat, KELAn etuudet yms.	- Moniammatillinen yhteistyö: lääkärit, hoitajat, erityistyöntekijät: sos.tt, ravitsemusterapeutti, fysioterapeutti	- Toimintakykyasiassa tehtyjen yhteydenottojen määrä erityistyöntekijöihin	- Yhteydenottojen määrät/ osasto
	Istumasta nousu –testi geriatreri-hoitaja – työparin työkaluksi	- TED-yhdyshenkilöverkosto - Fysioterapeutit	- Sairauskertomuksen kirjaukset otantana - Palautekyselyt	- Suoritettujen testien määrät - Ohjausmateriaalin menekki

Tavoitteet	Toimenpiteet ja vastuutaho	Tarvittavat resurssit	Arviointimittari	Indikaattorit
Painopiste 3. Päihdeettömän elämäntavan tukeminen				
Päihdettömyyttä (ihmisen valmiuksia) edistetään sote-ammattilaisten työssä / Päihdettömyyden edistämisen valmiuksia ... PIRKANMAAN ERIKOISSAIRAANHOITO	Laaditaan ohjeistus milloin ainakin tulisi tehdä Audit-C + ohjeen toimeenpano - Audit-C sähköisenä Linkittyminen uuteen päihdehoitoketjuun Käynnistys: - Erikoissairanhoidon TED-koordinaattori - TED-asiantuntijatyöryhmä Toimeenpano: - TA- ja VA-johtajat	- TED-asiantuntijatyöryhmä - Erikoissairanhoidon TED-koordinaattori - Tietohallinto - PSHP Osaamisen kehittämissyksikkö - Henkilöstön koulutus resursoidaan - TED-yhdyshenkilöverkosto - Sosiaalityöntekijä	- Ohjeistus laadittu ja ensimmäiset koulutukset tehty vuoden 2017 aikana - Toimialueittain + vastuualueet: osana vuosiraporttia raportointi Audit-C:ssä toimenpiteet käynnistävät pisteet saaneet - Alkoholikäytön puheeksi ottaminen ja toimet – kirjaukset potilasasiakirjoihin	- Koulutuksiin osallistuneiden määrä ? - Yksiköt, joissa ohjausmalli on käytössä - Audit-C:ssä pisterajan ylittäneiden määrä/ osasto - Audit-C –määrä/ v/ osasto - Alkoholikäytön puheeksi ottaminen ja toimet – kirjaukset potilasasiakirjoihin -> otostutkimukset esim. 2x/ v
	Päihdehoitoketjun toimeenpano erikoissairanhoidossa. Erikoissairanhoidon Audit-C-ohje mukana päihdehoitoketjussa Käynnistys: - Pshp:n perusterveydenhuollon yksikön hoitoketjuista vastaavat ja hoitoketjutyöryhmä Toimeenpano: - TA- ja VA-johtajat ja henkilöstö - Erikoissairanhoidon TED-koordinaattori	- Pshp:n perusterveydenhuollon yksikön hoitoketjuista vastaavat ja hoitoketjutyöryhmä - Moniammatillinen työryhmä jossa mukana sosiaalityöntekijä - Henkilöstön koulutus resursoidaan	- Missä yksiköissä hoitoketjua on käsitelty - Audit-C –ohje sisältyy päihdehoitoketjuun	- Työpajoihin osallistuneiden määrä/ yksikkö - Hoitoketjun tarkistuslistan mukaan/ osasto
Painopiste 4. Savuttomuudesta terveyttä				
Tuetaan savuttomien työpaikkojen	Yhteiseksi agendaksi savuton sairaalaympäristö: - tupakoitsijat tupakkapaikoille - jokainen yksikkö valitsee oman	- TED-asiantuntijatyöryhmä - Erikoissairanhoidon TED-koordinaattori - TED-yhdyshenkilöverkosto	- Tumppien määrä sisääntuloreiteilla: otanta 1 pv/kk (esim. kk:n 2. tiistai) - Osastojen tupakkahuoneiden	- Tumppien määrä/ otanta - Tupakkahuoneiden määrä/TA - Interventoiden

Tavoitteet	Toimenpiteet ja vastuutaho	Tarvittavat resurssit	Arviointimittari	Indikaattorit
lisäämistä / PIRKANMAAN ERIKOISSAIRAAN- HOITO	vieroitusmallin ja työstää savuttomuutta mallin mukaisesti Käynnistys: - Hallintoylihoitaja - Erikoissairanhoidon TED-koordinaattori - TED-asiantuntijatyöryhmä Toimeenpano: - Pshp:n ylin johto - TA- ja VA-johtajat	- Koko henkilöstö	määrän väheneminen - Työterveydestä vieroitushoitotilastoja - Tupakoinnin lopettamisen tukemistoimenpiteet	toteutuminen tupakoitsijoille/ TA
	Savuton sairaala- toimintamallin toimeenpano Käynnistys: - Hallintoylihoitaja - Erikoissairanhoidon TED-koordinaattori - TED-asiantuntijatyöryhmä Toimeenpano: - Pshp:n ylin johto - TA- ja VA-johtajat	- TED-asiantuntijat - Erikoissairanhoidon TED-koordinaattori - TED-yhdyshenkilöverkosto - Henkilöstön koulutus resursoidaan - PSHP Osaamisen kehittämysyksikkö	- ENSH-itsearviointi / TA	- ENSH-pisteet/ TA
Lisätään viestintää savuttomuuden hyödyistä/ PIRKANMAAN ERIKOISSAIRAAN- HOITO	Tupakoimattomana leikkaukseen – toimintamalli systemaattisesti käytössä kirurgisilla klinikoilla ja terveyskeskuksissa. Systemaattiset kirjaukset Jalkauttamiseen tarvitaan tukea terveyskeskuksista. Koulutus! Käynnistys: - Hallintoylihoitaja - Erikoissairanhoidon TED-koordinaattori - TED-asiantuntijatyöryhmä Toimeenpano: - Pshp:n ylin johto - Kirurgisten klinikoiden johto	- TupLei-työryhmä - TA:den ohjausryhmät - TED-yhdyshenkilöverkosto - Erikoissairanhoidon TED-koordinaattori - Henkilöstön koulutus resursoidaan - PSHP Osaamisen kehittämysyksikkö - Lääkäri-hoitajatyöparit - Tietohallinto: seuranta, sähköinen anestesiakaavake/ tupakointi erikseen - Viestintäyksikkö	- Osastolla on tupakoimattomana leikkaukseen –toimintamalli systemaattisesti käytössä - Tupakointiin liittyvät dg-kirjaukset - Montako tk:ta mukana	- Niiden osastojen määrä/TA, joilla malli käytössä systemaattisesti (kriteerit systemaattisuudelle?) - Komplikaatioiden määrä (tupakasta johtuvat)/ osasto - tupakojien määrät - Dg-kirjaus (F17.2)/ osasto - Mukana olevien tk:n määrä vuosittain

Tavoitteet	Toimenpiteet ja vastuutaho	Tarvittavat resurssit	Arviointimittari	Indikaattorit
	- TupLei-työryhmä - Terveyskeskusten johto			
	Tupakoimattomana leikkaukseen – mallista + tupakoinnin vaaroista operatiivisen hoidon yhteydessä juttu verkkosivujen etusivulle Käynnistys ja toimeenpano: - TupLei-työryhmä - Pshp:n viestintäyksikkö	- TupLei-työryhmä - Pshp:n viestintäyksikkö	- Sivustolla kävijöiden määrä - Intra- ja internetsivustoilla mallista olleiden juttujen määrä/v: tavoite ≥ 1 juttu keväällä, kesällä, syksyllä (= ≥ 3 juttua/v: erilaisia, mutta voisi toistaa vuosittain)	- Sivustoilla kävijöiden määrä